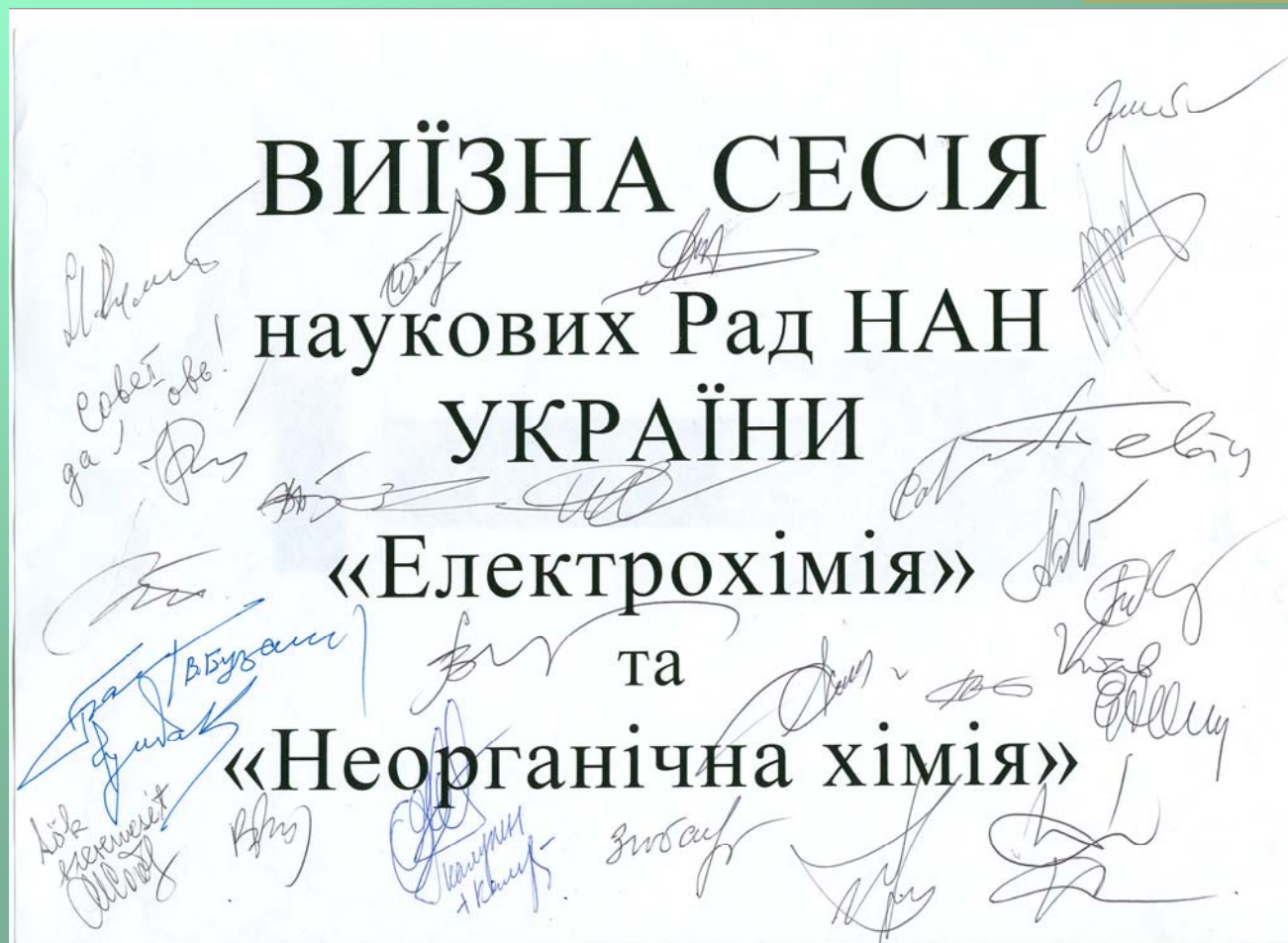

Виїзна сесія Наукової ради НАН України з проблеми “Електрохімія”

м.Івано-Франківськ, 2013

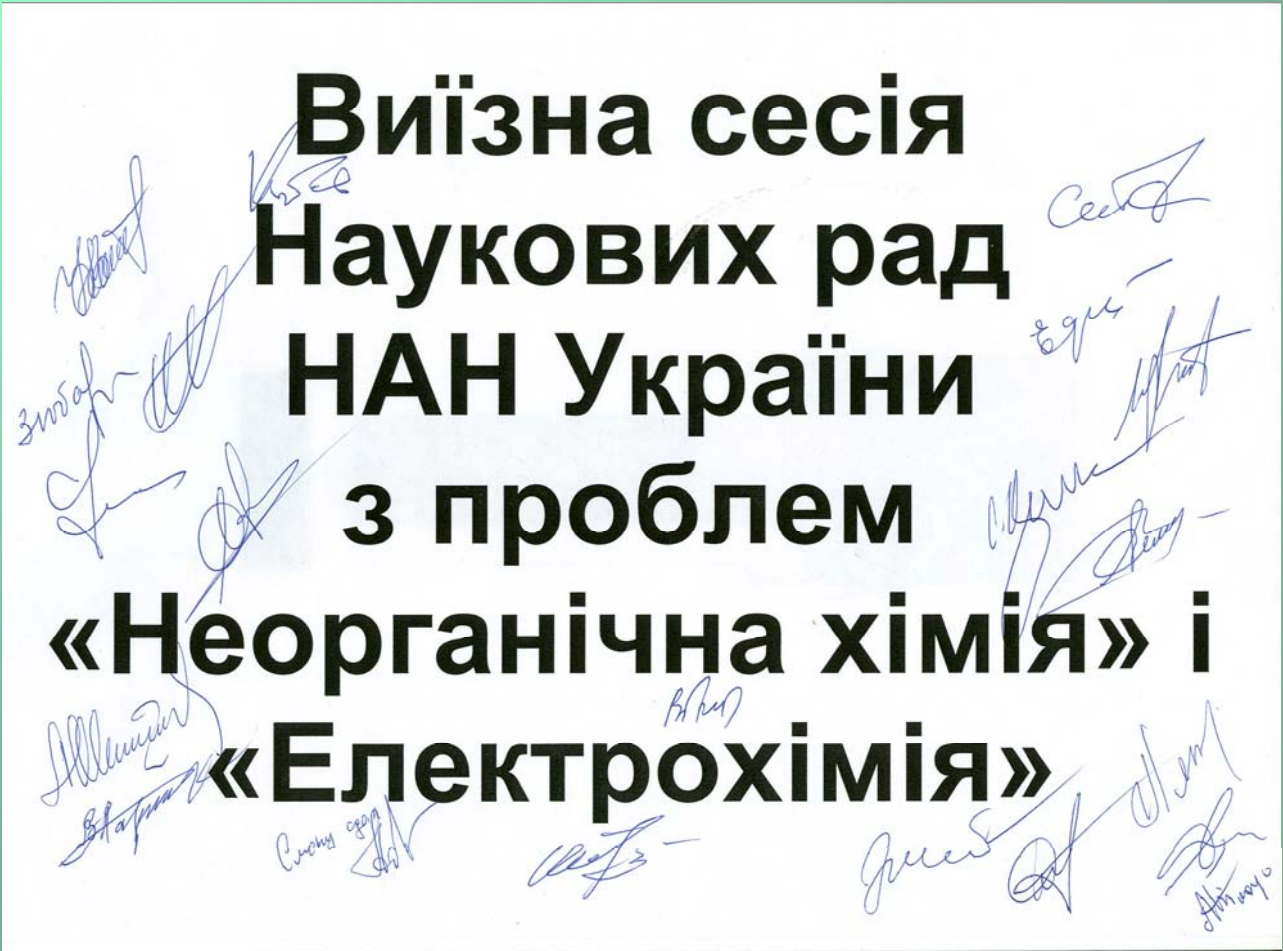

Алушта - 2007 р.

Алушта - 2009 р.

**Виїзна сесія
Наукових рад
НАН України
з проблем
«Неорганічна хімія» і
«Електрохімія»**

The central text is surrounded by approximately 20 handwritten signatures in blue ink, scattered around the main text block. Some signatures are more prominent than others.

ВІД ГАЛЬВАНОХІМІЧНИХ ПЕЛЮШОК ДО ЕЛЕКТРОХІМІЧНОГО ДИЗАЙНУ

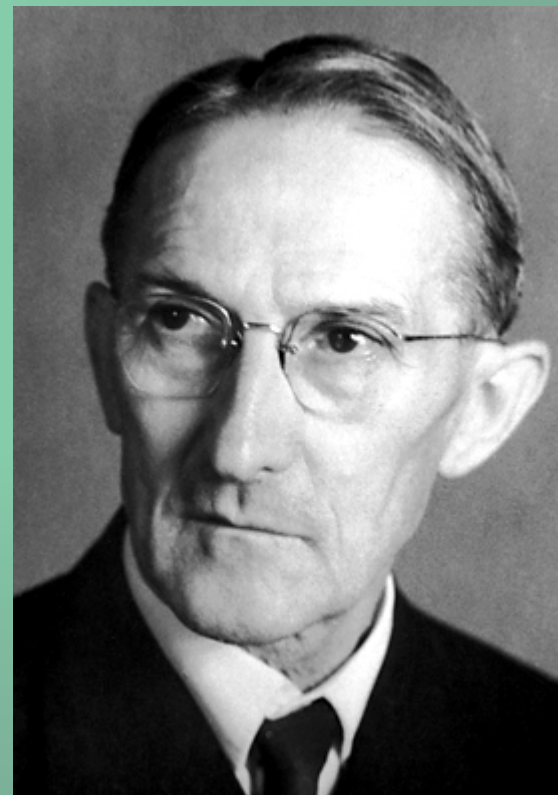
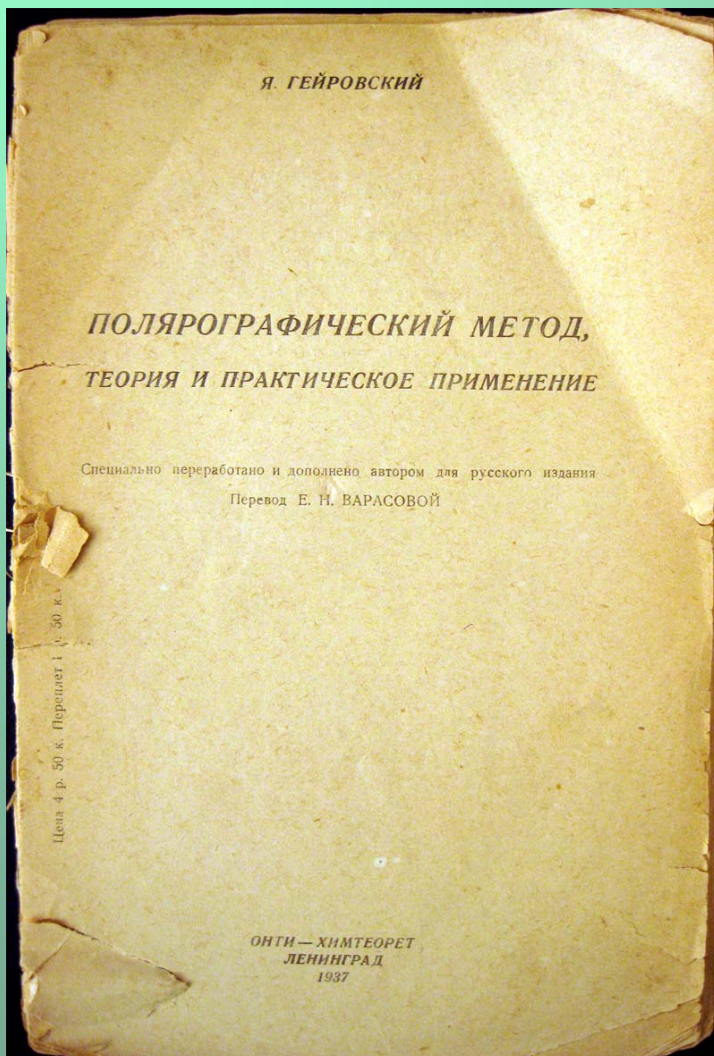
д.т.н. проф. Сахненко М. Д., д.т.н. проф. Ведь М. В.
проф. Лунарська Е., к.т.н. Никифоров К., ІФХ ПАН,
к.т.н. Байрачна Т., ПСУ, США

Так планувалась доповідь

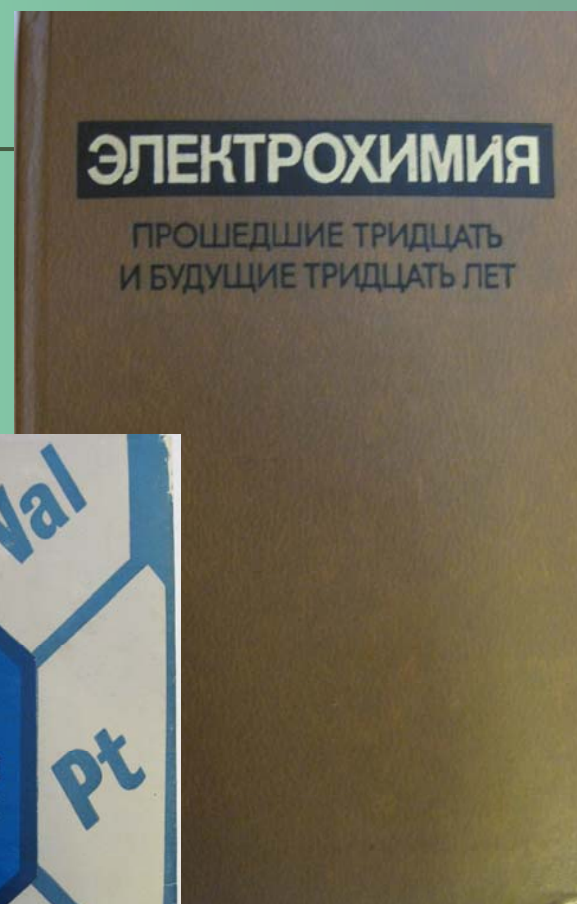
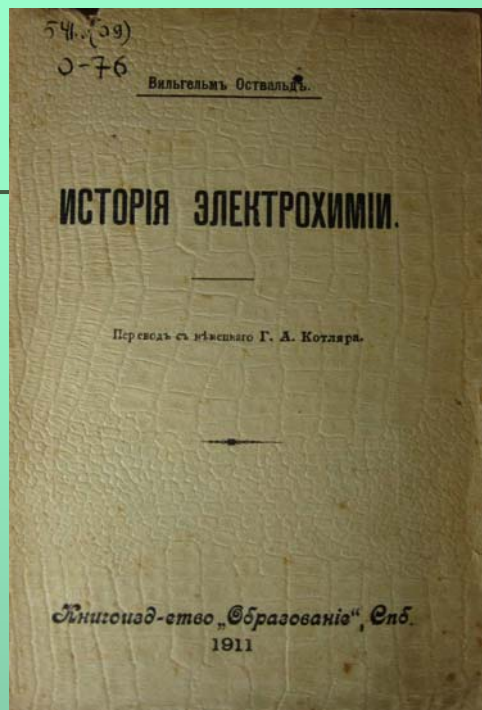

“Електрохімічна кінетика вийшла з полярографічних пелюшок...”

ВИТОКИ

	стр.
Глава первая. Введение	3
Глава вторая. Доисторическая эпоха электрохимии	23
Глава третья. Гальвани и Вольты	43
Глава четвертая. Риттеръ и Дэви	65
Глава пятая. Отъ Фарадея и Даніэля до Гитторфа и Кольрауша	91
Глава шестая. Электродвижушія силы	110
Глава седьмая. Начатки технической электрохимии.	148
Глава восьмая. Вантъ-Гоффъ и Арреніусъ	165
Глава девятая. Ученіе о свободныхъ іонахъ.	187
Глава десятая. Современная электрохимическая промышленность	216
Глава одиннадцатая. Электронъ	232

Історичний аспект: гальванохімія

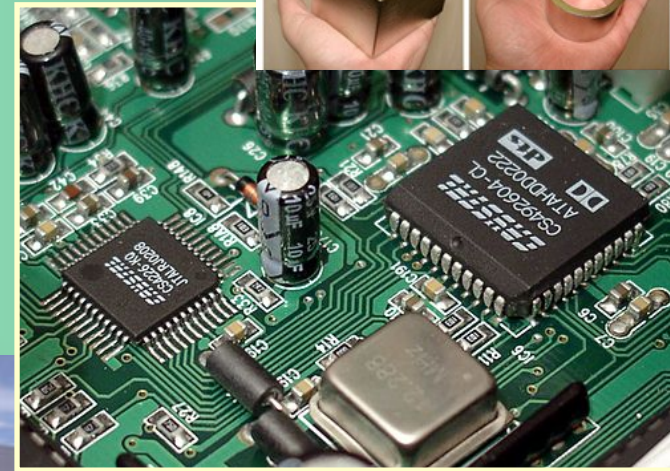
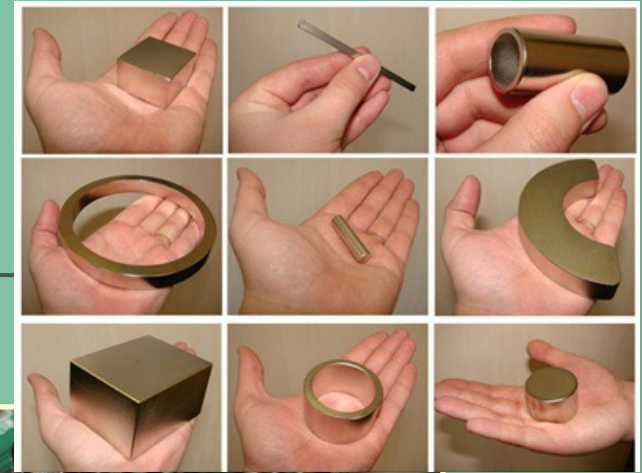
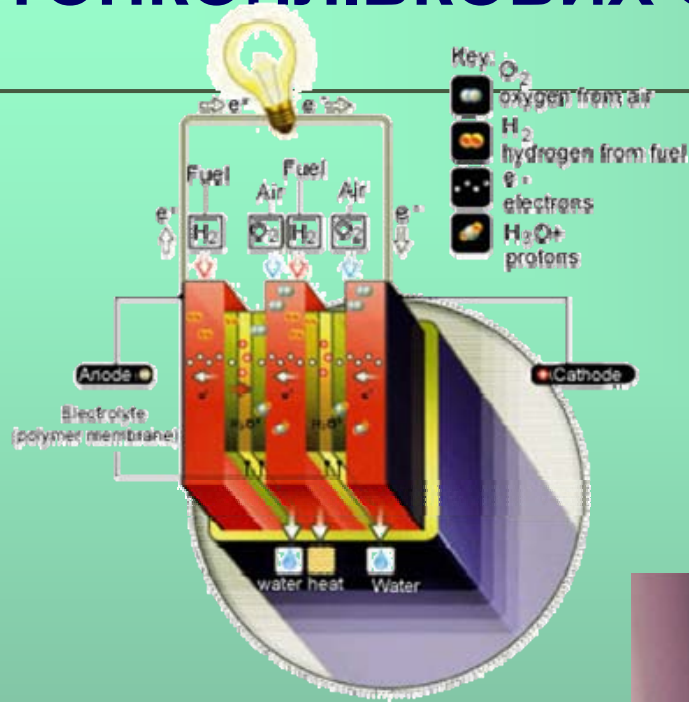

НАСТУПНИЙ ЕТАП : КОРОЗІЯ МЕТАЛІВ - РУЙНУВАННЯ ТА ТВОРЧІСТЬ

ЕЛЕКТРОХІМІЧНИЙ ДИЗАЙН ТОНКОПЛІВКОВИХ СПЛАВІВ

ЕЛЕКТРОЛІТИЧНІ СПЛАВИ

Функціональні властивості

Каталітичні

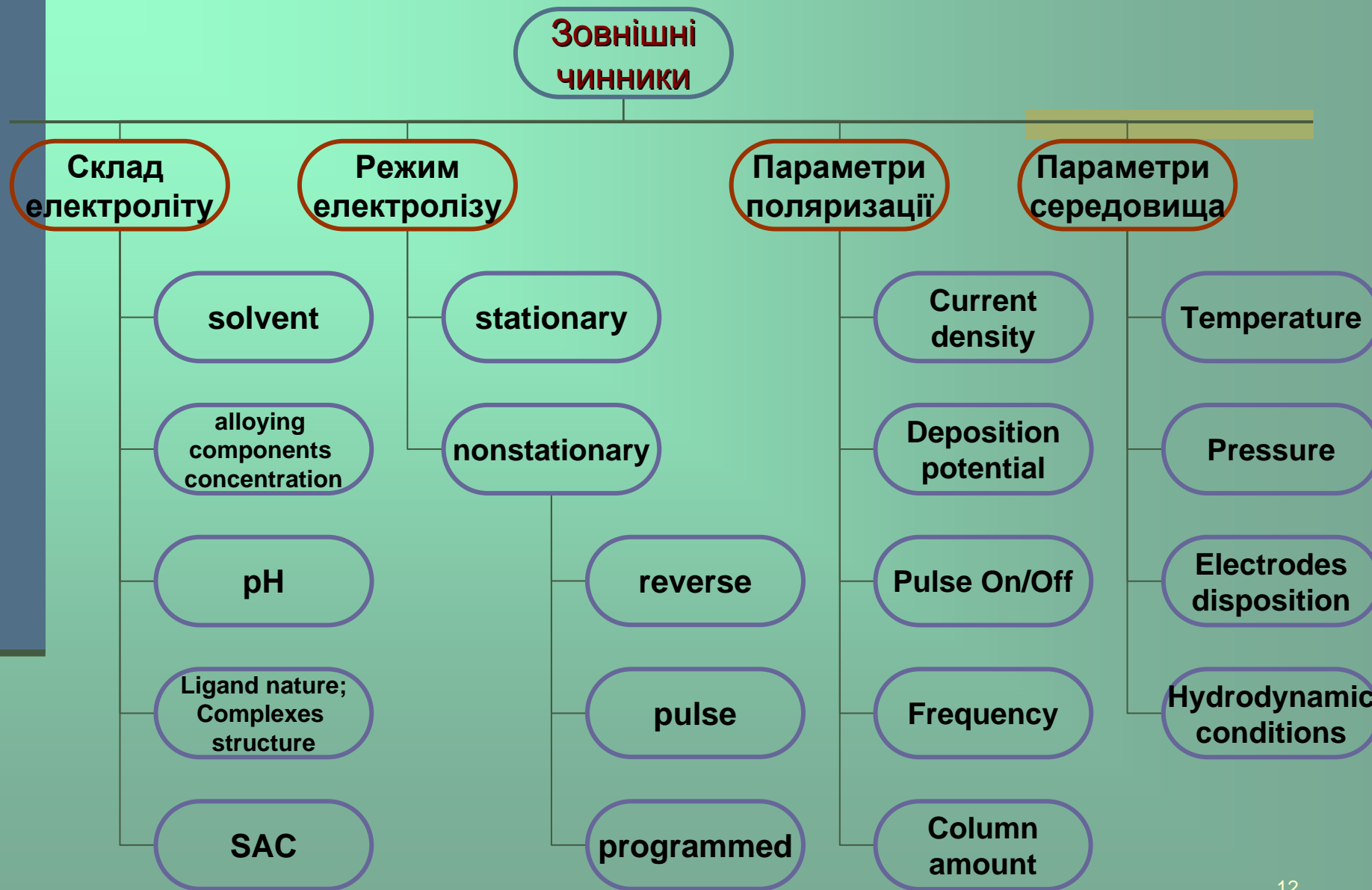
Корозійно стійкі

Фізико-механічні

Електро-фізичні

Функціональні властивості сплавів

Функціональні властивості сплавів

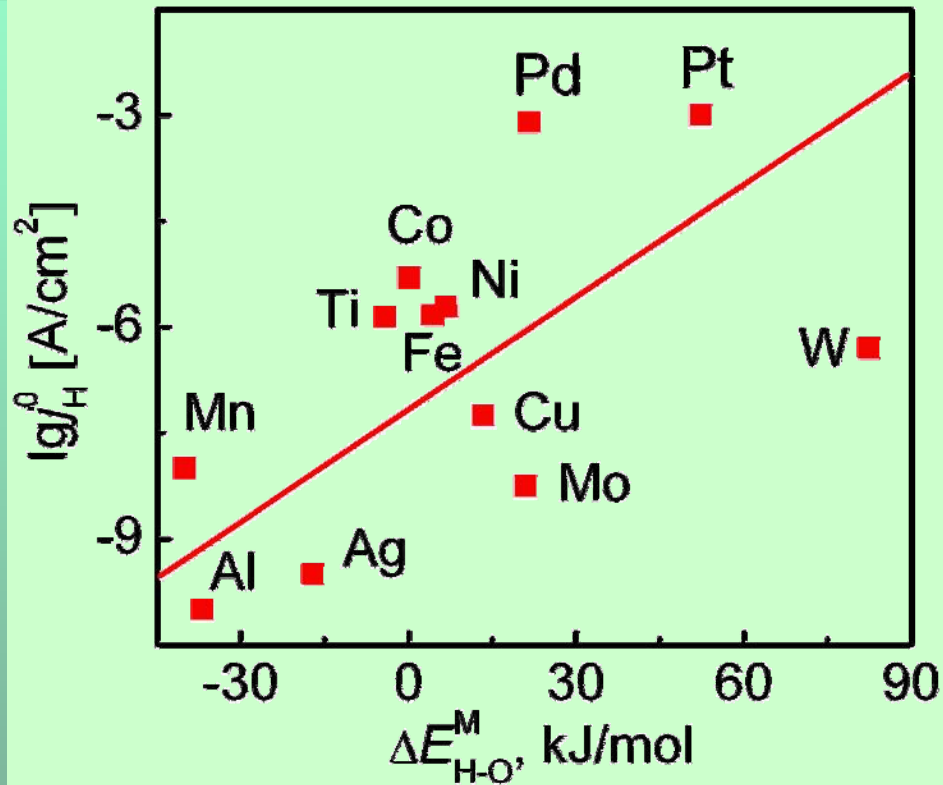

ЕЛЕКТРОКАТАЛІТИЧНІ СИСТЕМИ

- ВИБІР СПЛАВОТВІРНИХ КОМПОНЕНТІВ
- ЕЛЕКТРООСАДЖЕННЯ
- ТЕСТУВАННЯ ВЛАСТИВОСТЕЙ

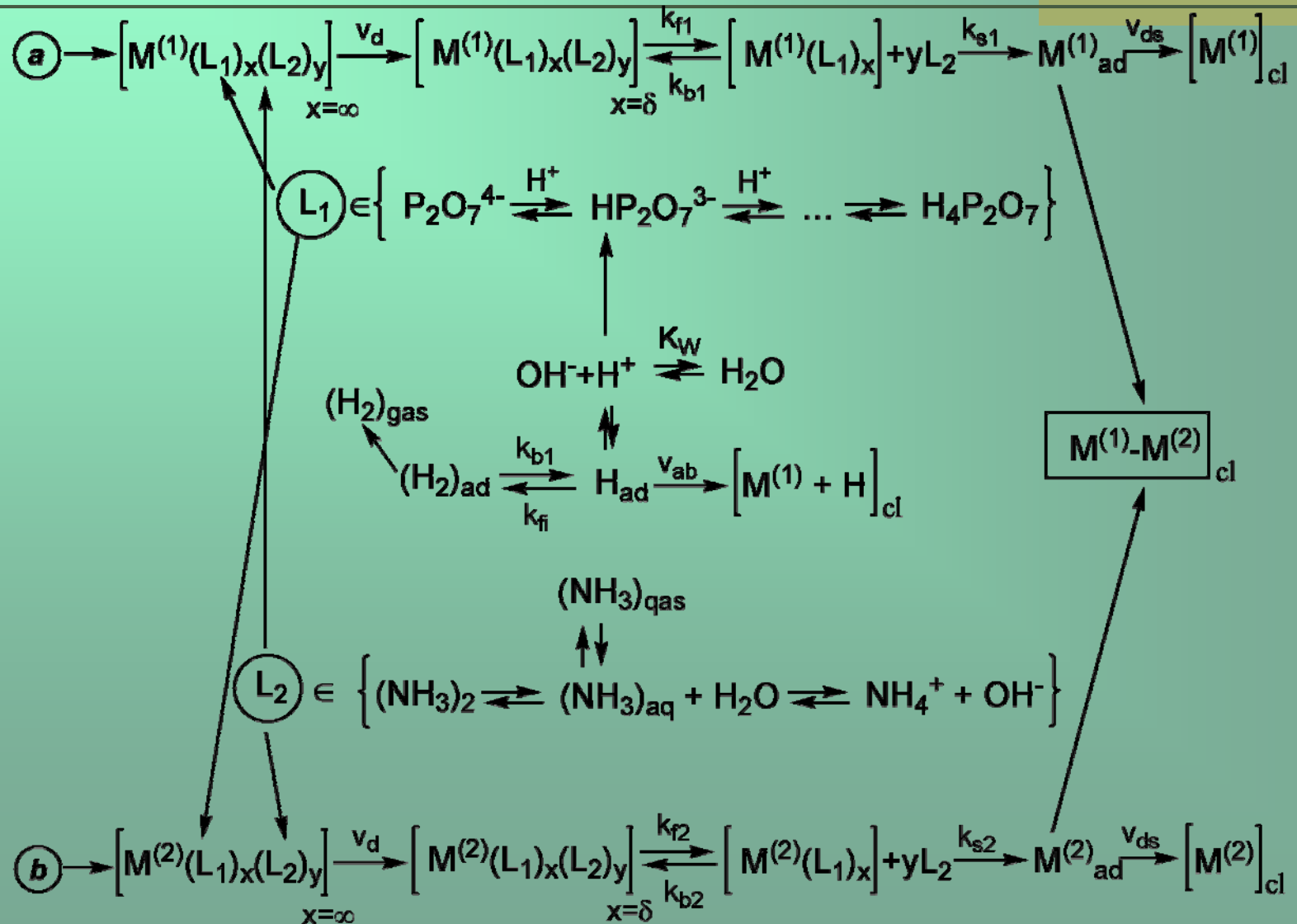
ВИБІР СПЛАВОТВІРНИХ КОМПОНЕНТІВ

- Адитивні сплави
Pd-Ni, Co-Fe
- Синергетичні сплави
Co-W, Co-Ag,
Ni-W, Ni-Cu

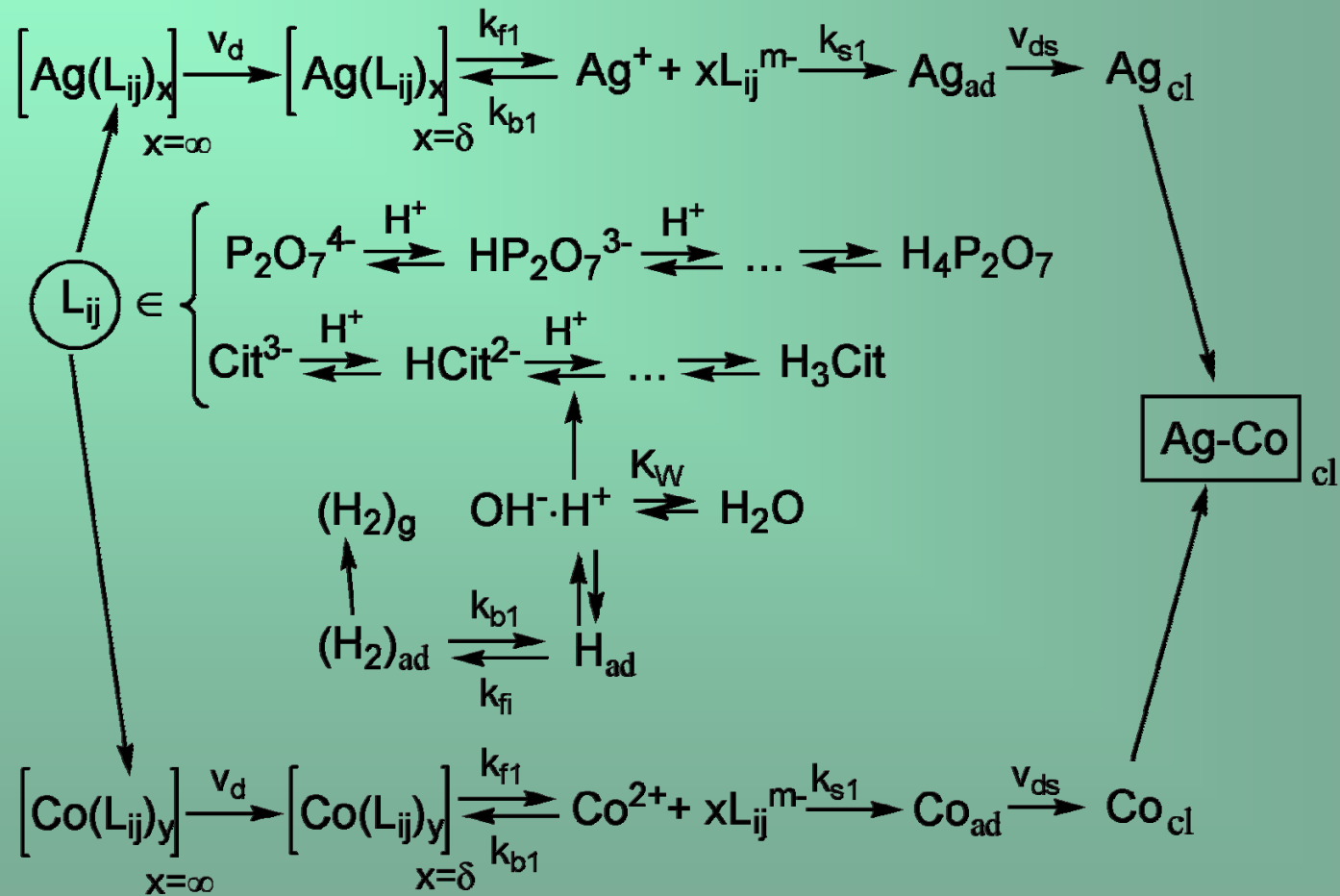
Густина струму обміну водню залежно від різниці енергій зв'язків “metal-H” та “metal-O”

Загальна схема електрокристалізації сплавів Cu(Pd)-Ni

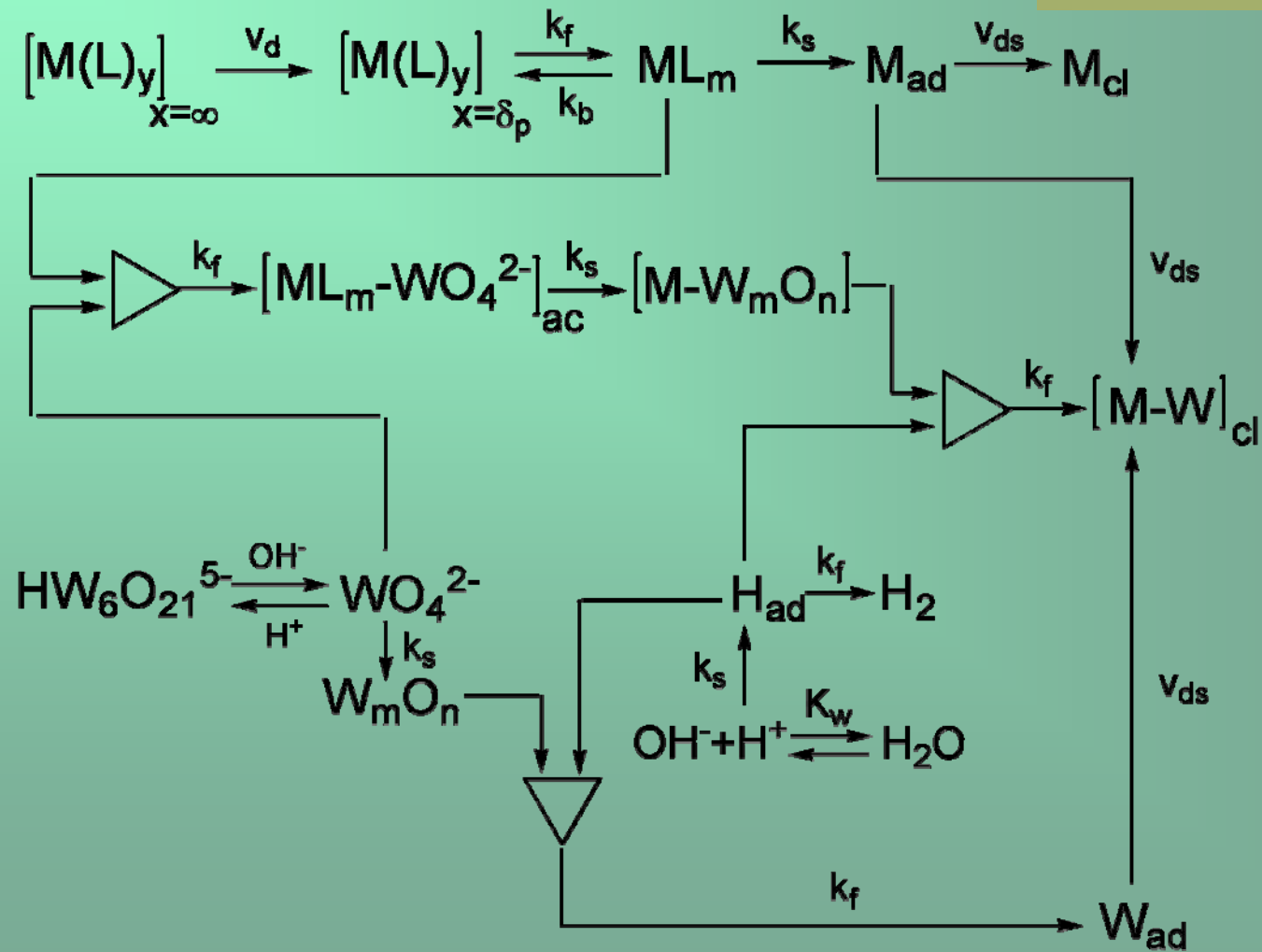

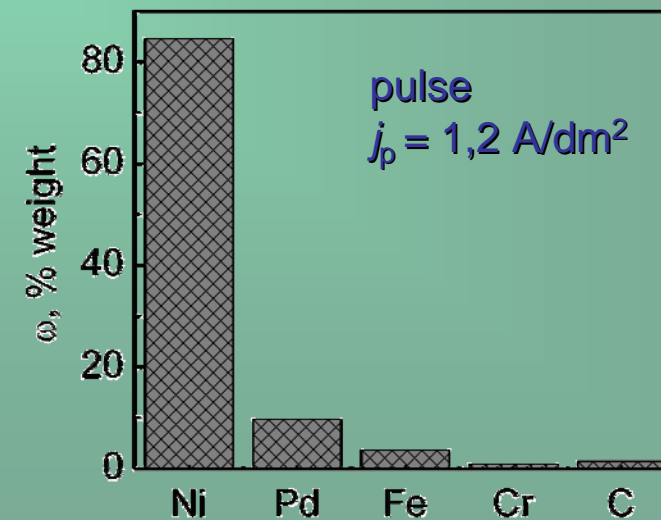
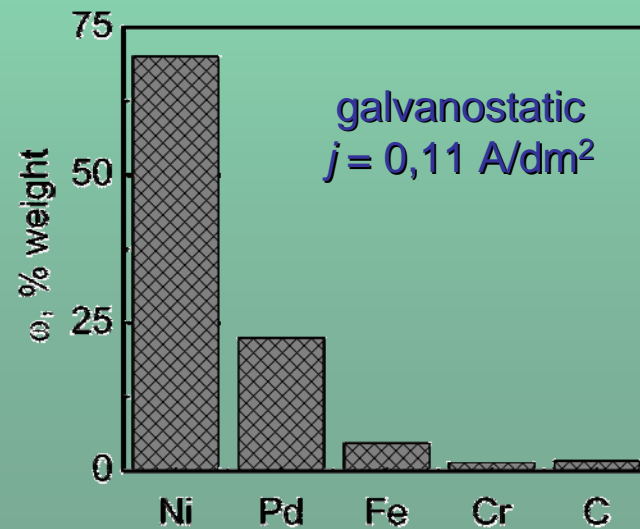
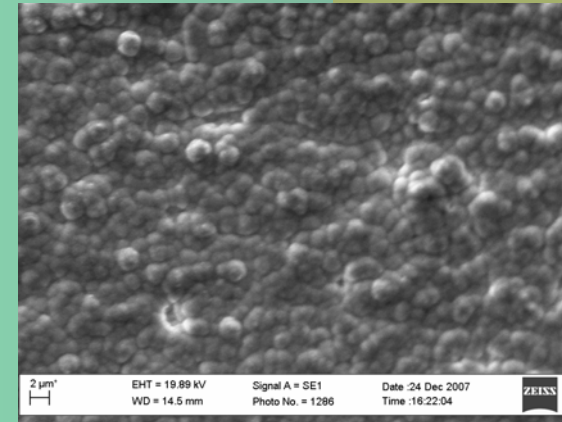
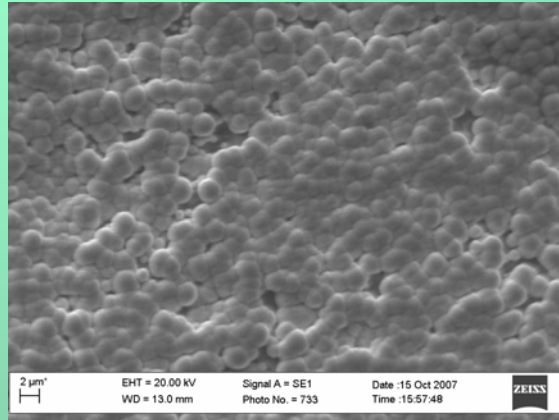
Загальна схема кристалізації сплавів Co-Ag

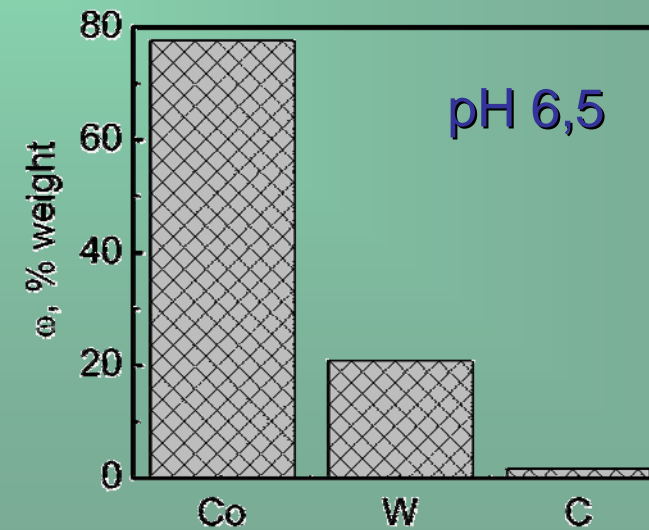
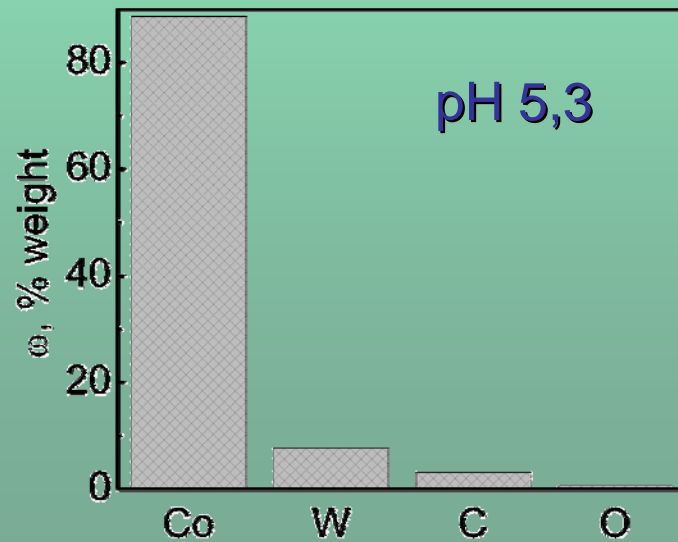
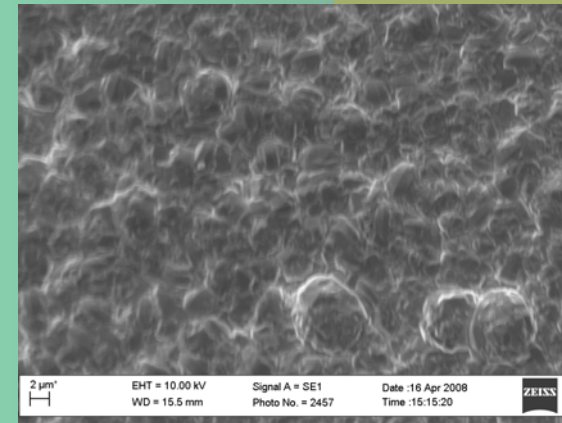
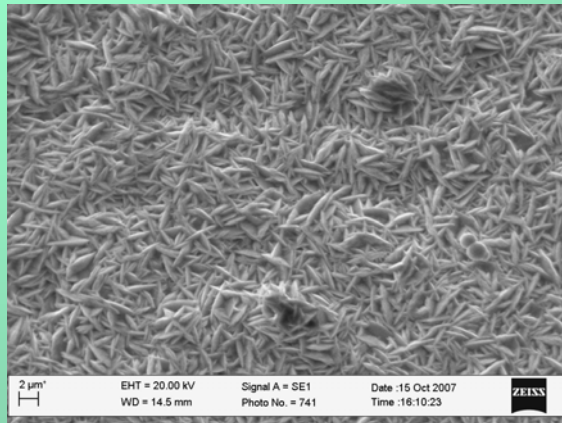
Загальна схема кристалізації сплавів Co(Ni)-W

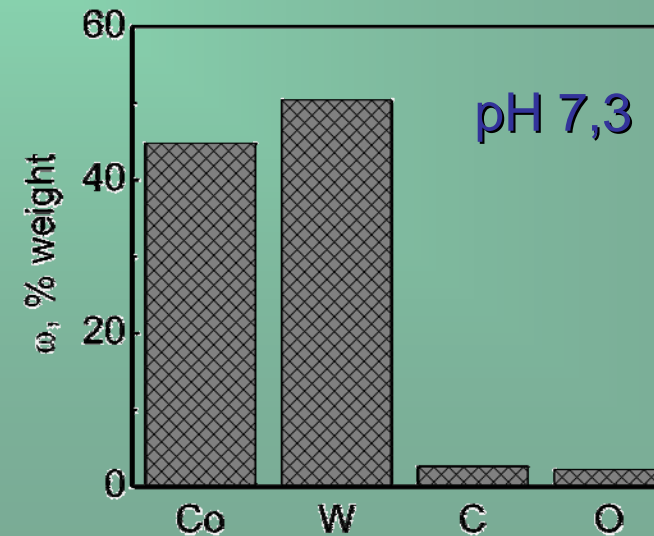
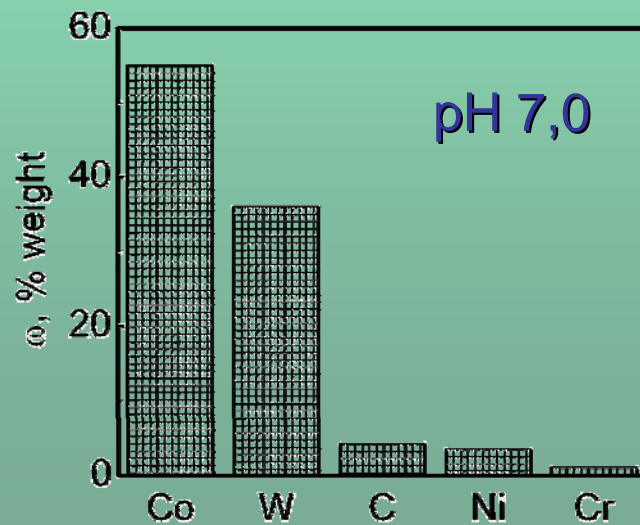
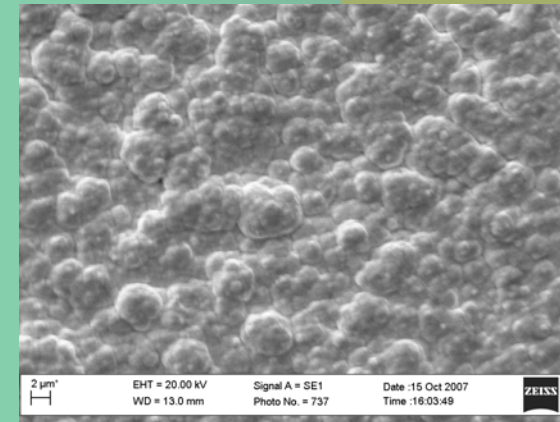
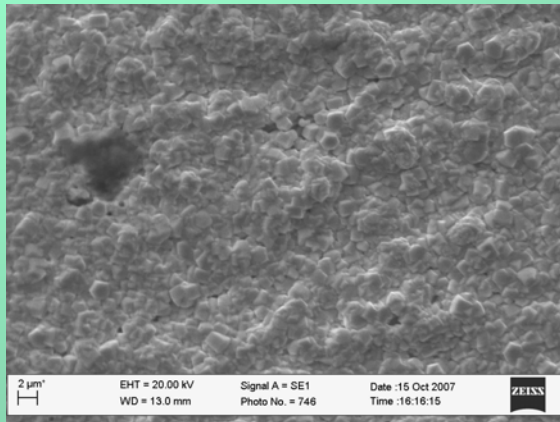
Вплив режимів електролізу на склад і морфологію покриву Ni-Pd

Вплив рН на склад і морфологію покриття Co-W

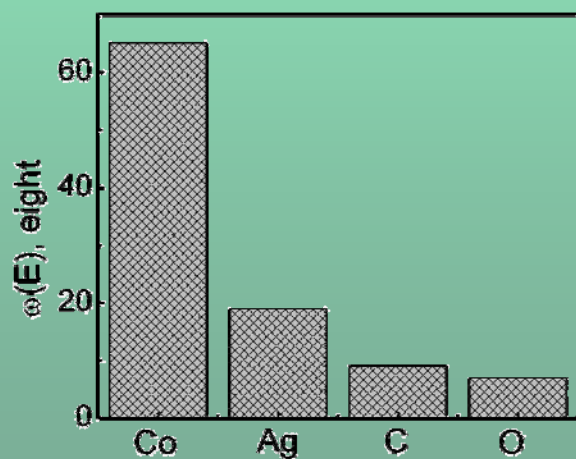
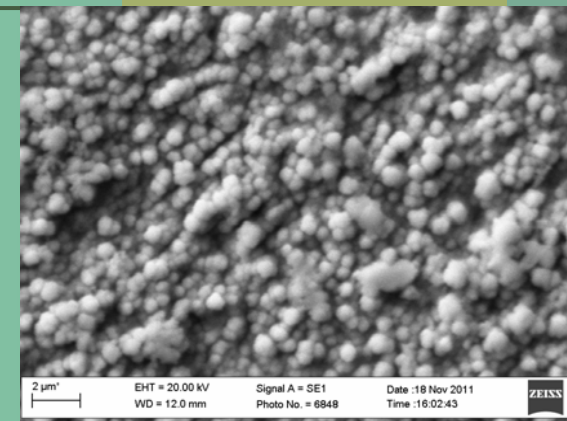
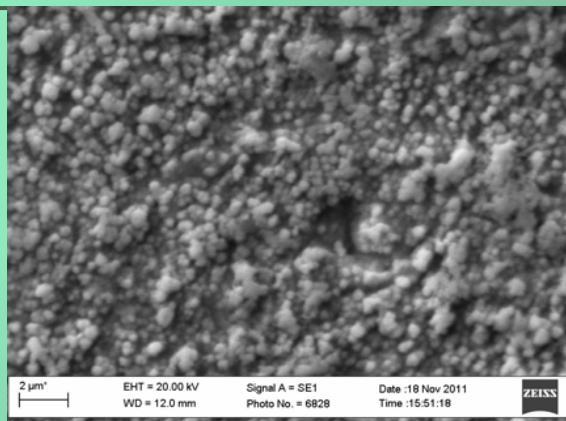
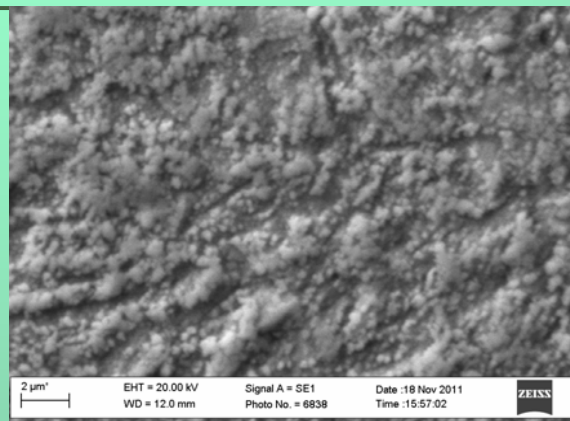

Вплив рН на склад і морфологію покриття Co-W

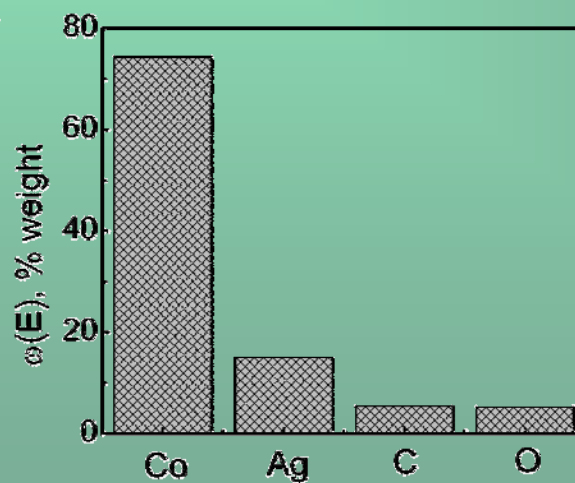

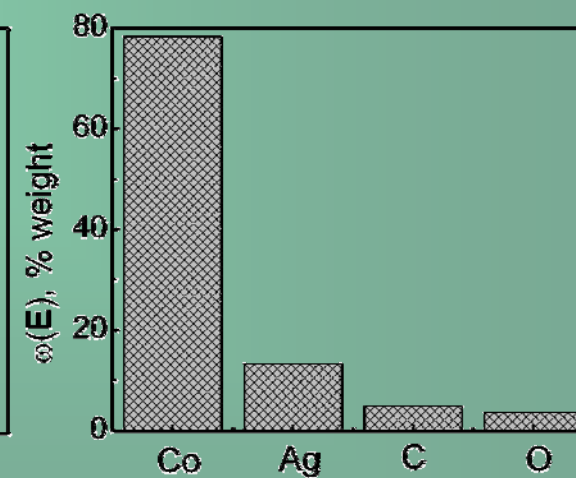
Вплив густини струму на склад і морфологію покриття Co-Ag

$j = 0.5 \text{ A/dm}^2$

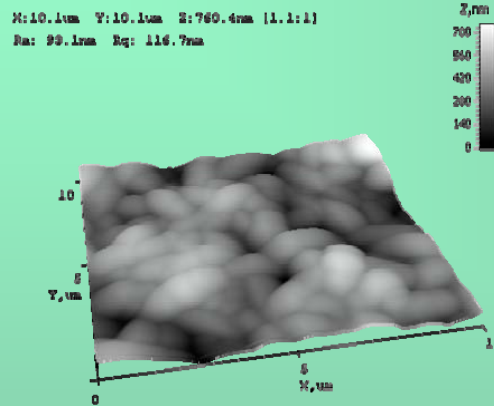
$j = 2.0 \text{ A/dm}^2$

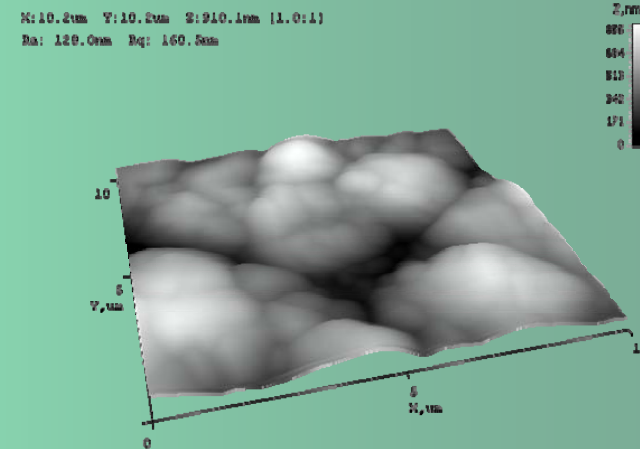
$j = 5.0 \text{ A/dm}^2$

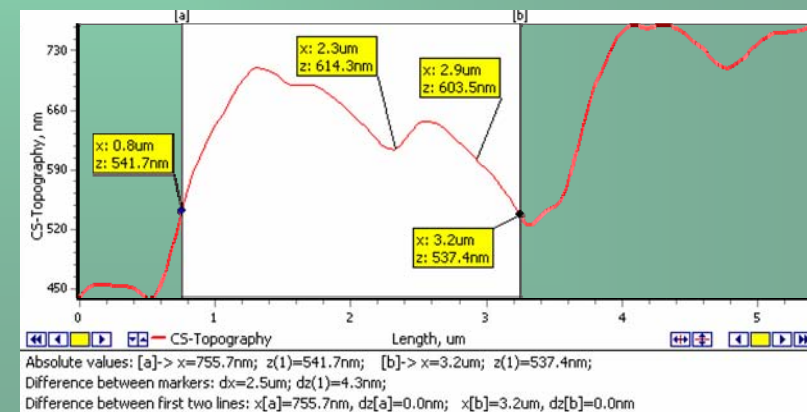
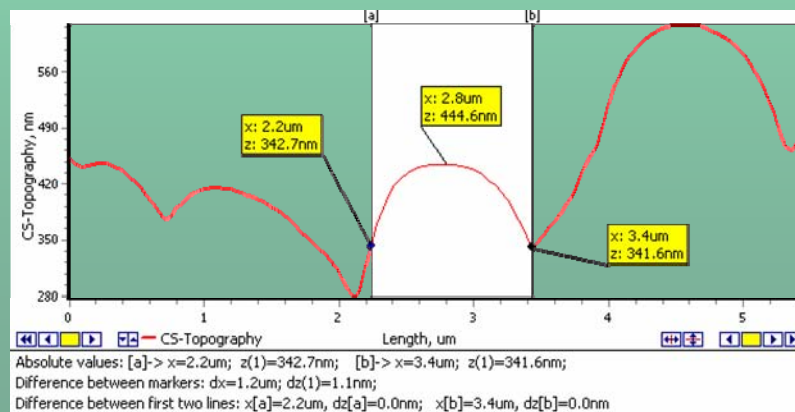
Атомно-силова мікроскопія: структура поверхні покритву Co-W

$\omega(W)=10\%$

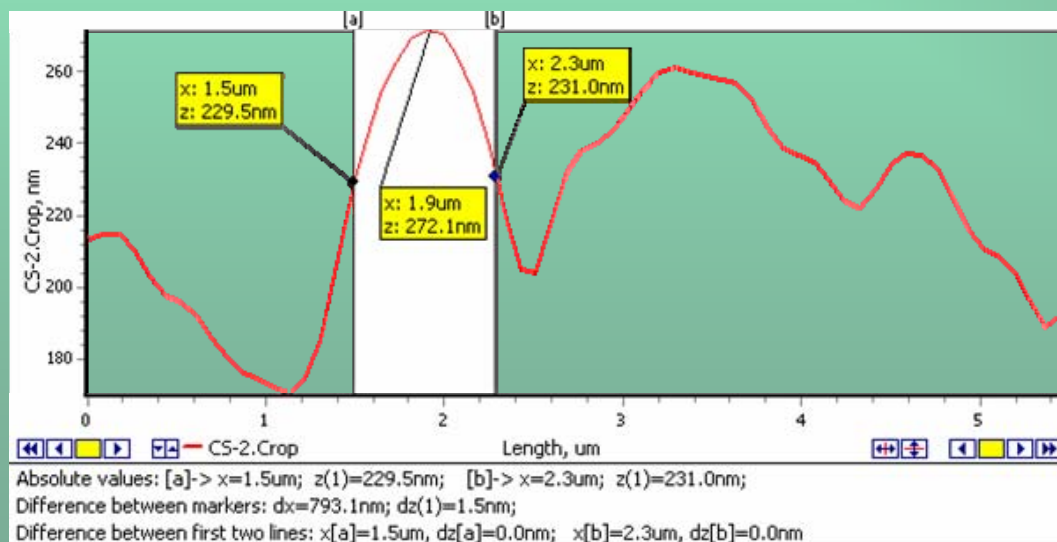
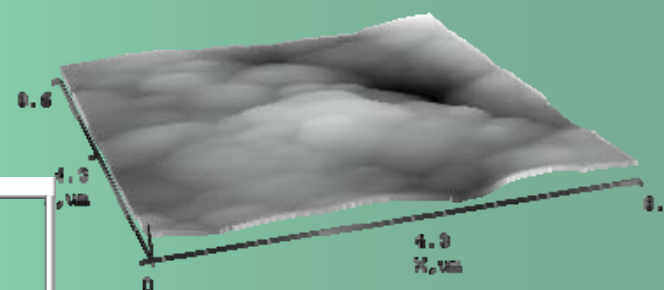
$\omega(W)=35\%$

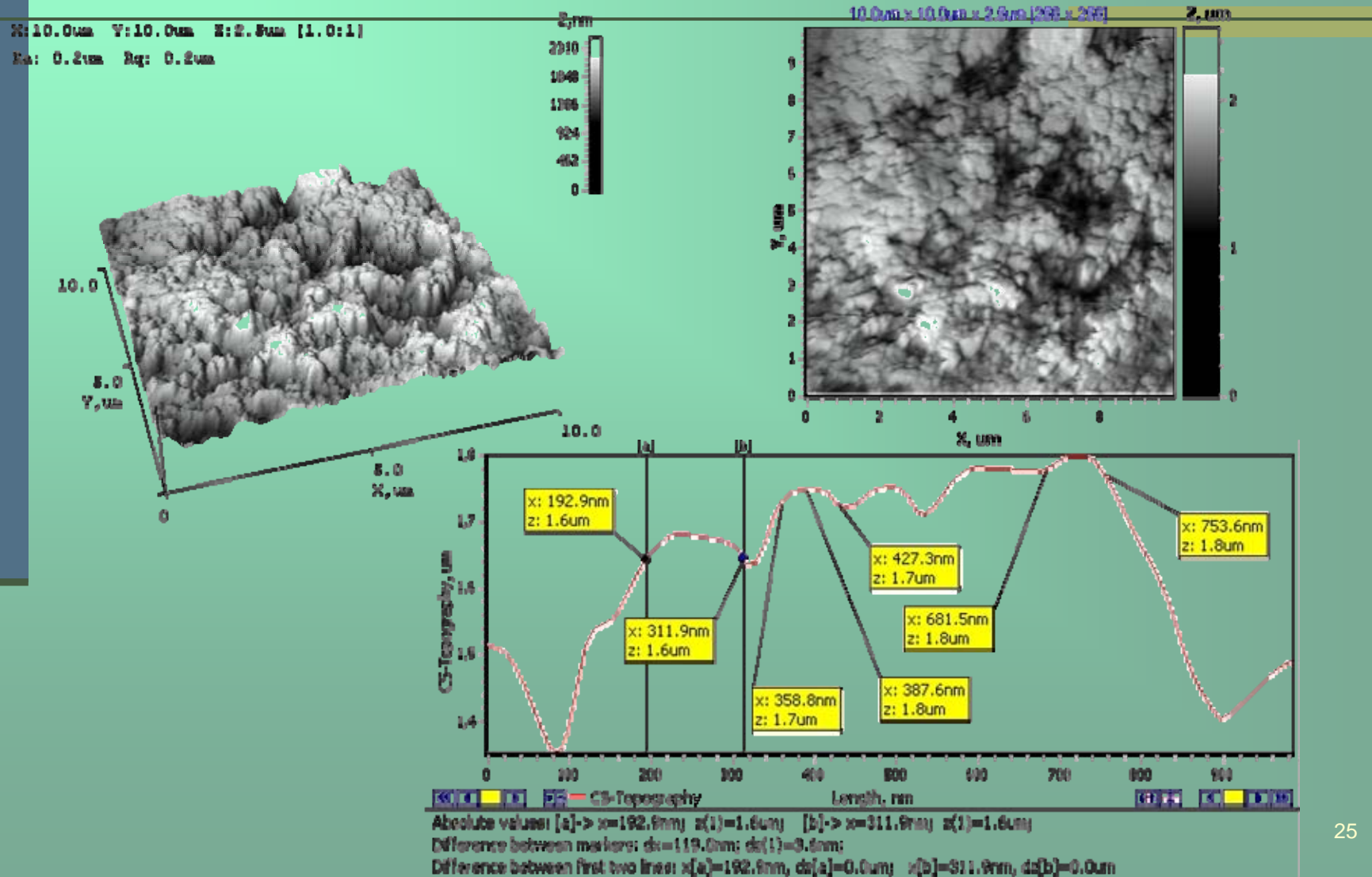
Атомно-силова мікроскопія: структура поверхні покритву Ni-W

$$\omega(W)=40\%$$

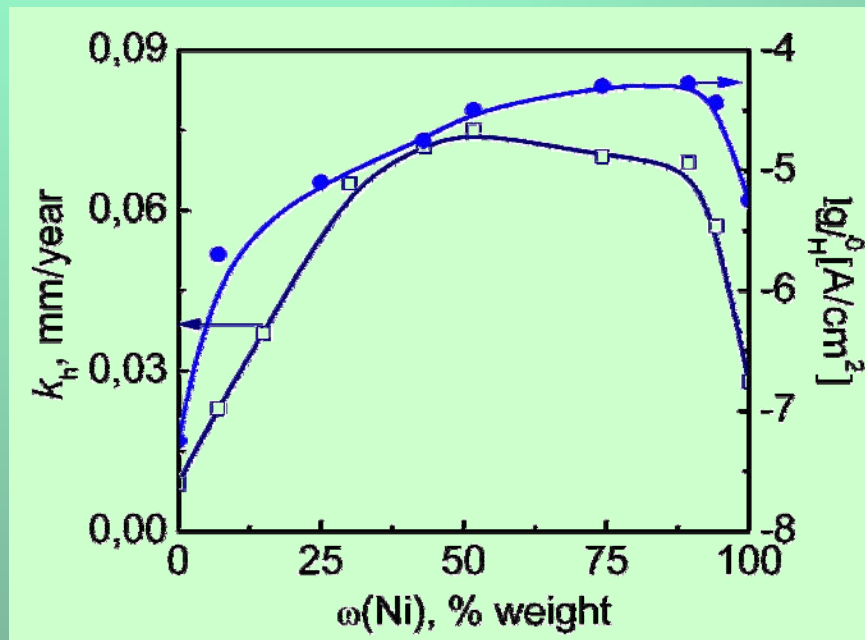
X: 0.0um Y: 0.0um Z: 204.1nm (1.0:1)
Ra: 89.9nm Sq: 77.5nm

Атомно-силова мікроскопія: структура поверхні покритву Co-Ag

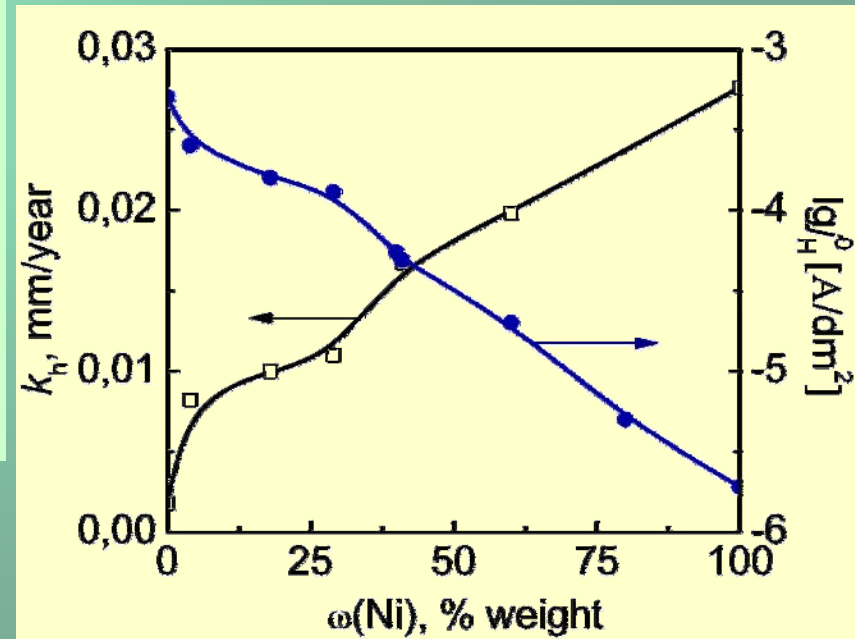

Корозійна стійкість і каталітична активність у реакції виділення водню (1 М Na₂SO₄, 0,01 М H₂SO₄)

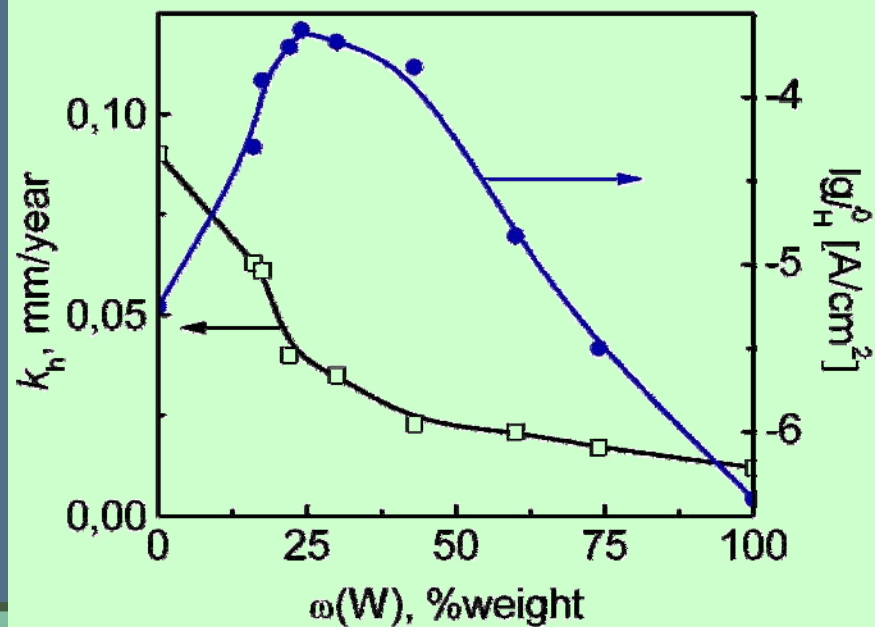
Ni-Cu

Ni-Pd

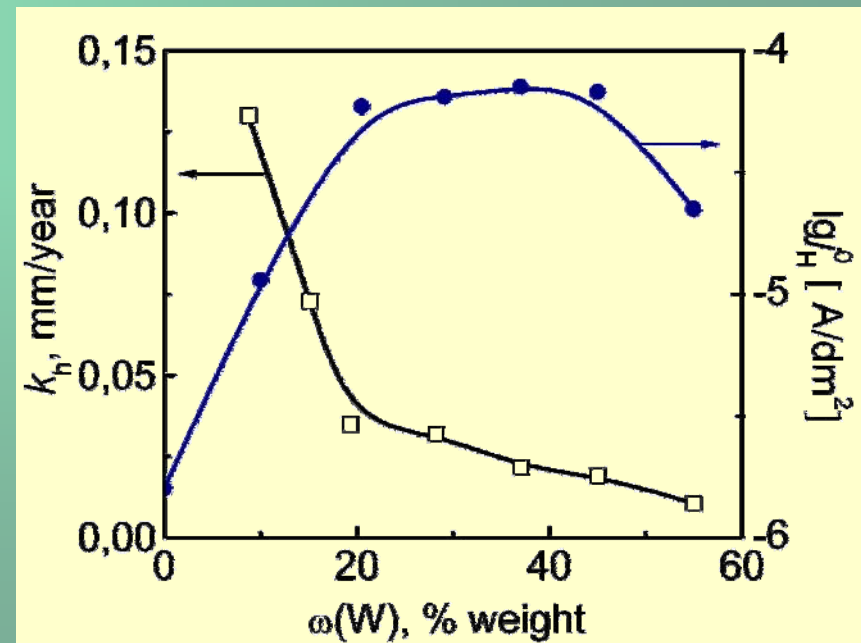

Корозійна стійкість і каталітична активність у реакції виділення водню (1 М Na₂SO₄, 0,01 М H₂SO₄)

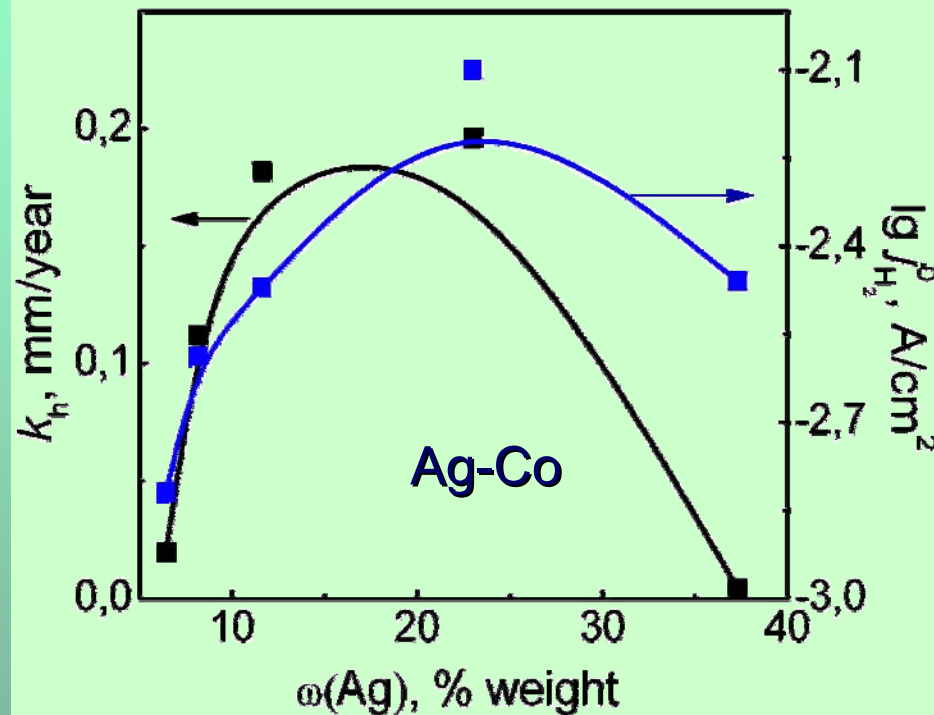

Ni-W

Co-W

Корозійна стійкість і каталітична активність у реакції виділення водню (1 М Na₂SO₄, 0,01 М NaOH)

Exchange current density
 $\lg j^0(\text{H}_2)$ [A/cm²] at:

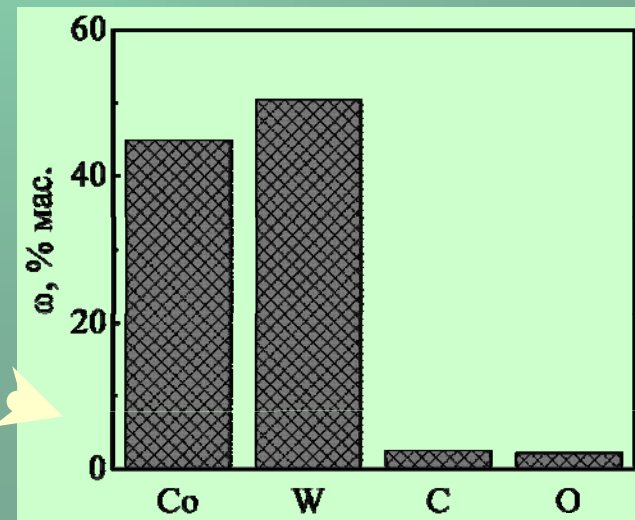
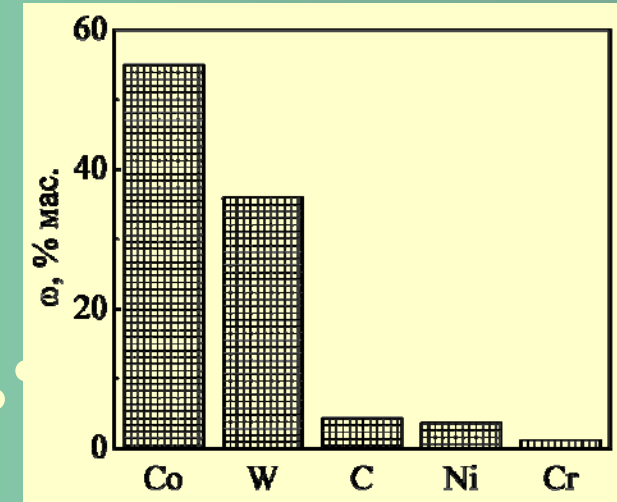
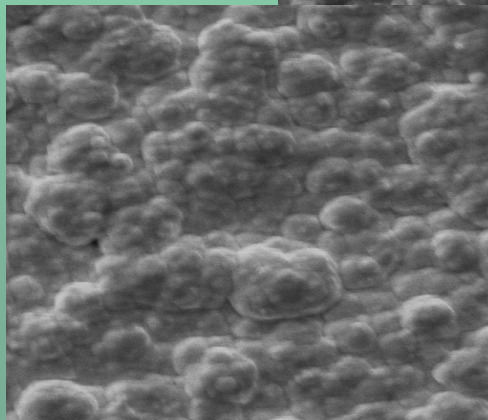
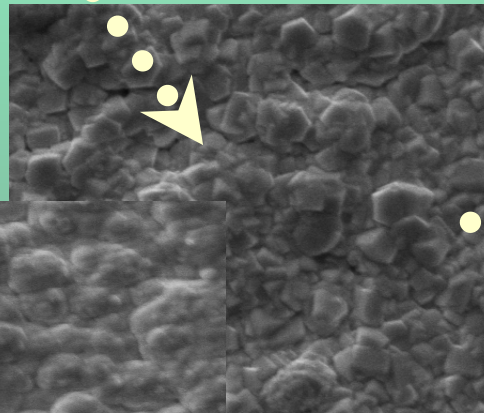
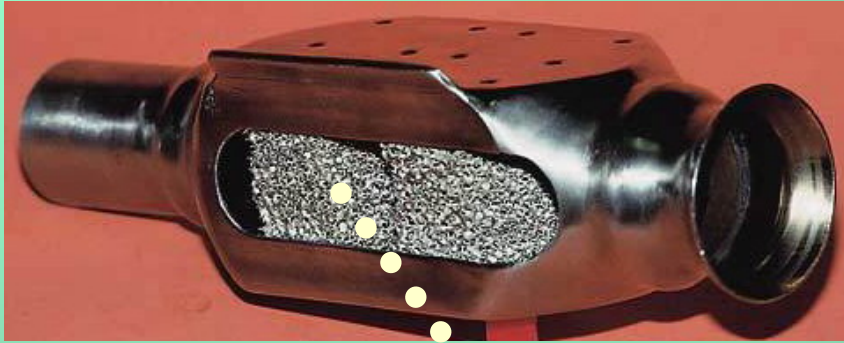
- Pt -3,0
- Ag -6,1
- Co -4,3

Corrosion rate k_h , mm/year

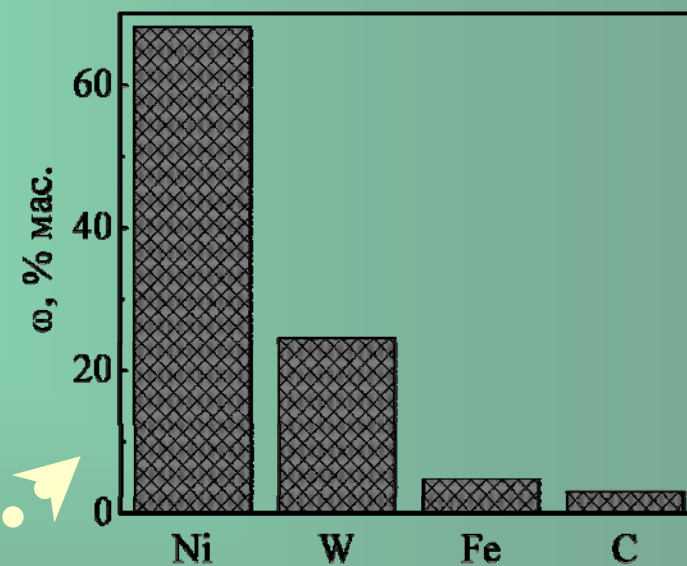
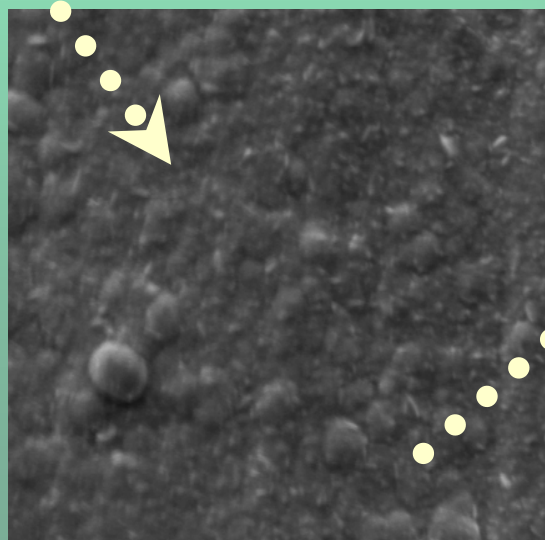
- Ag < 0,05
- Co < 0,20

- Температура запалення CO → CO₂
  - Pt catalyst (ω_{Pt})=100 % – 475-480 K;
  - Ag-Co alloy (ω_{Ag})=15 % – 510-515 K

Каталітичні покриття Co-W для нейтралізаторів викидів ДВЗ

Каталітичні покриття Ni-W для нейтралізаторів викидів ДВЗ

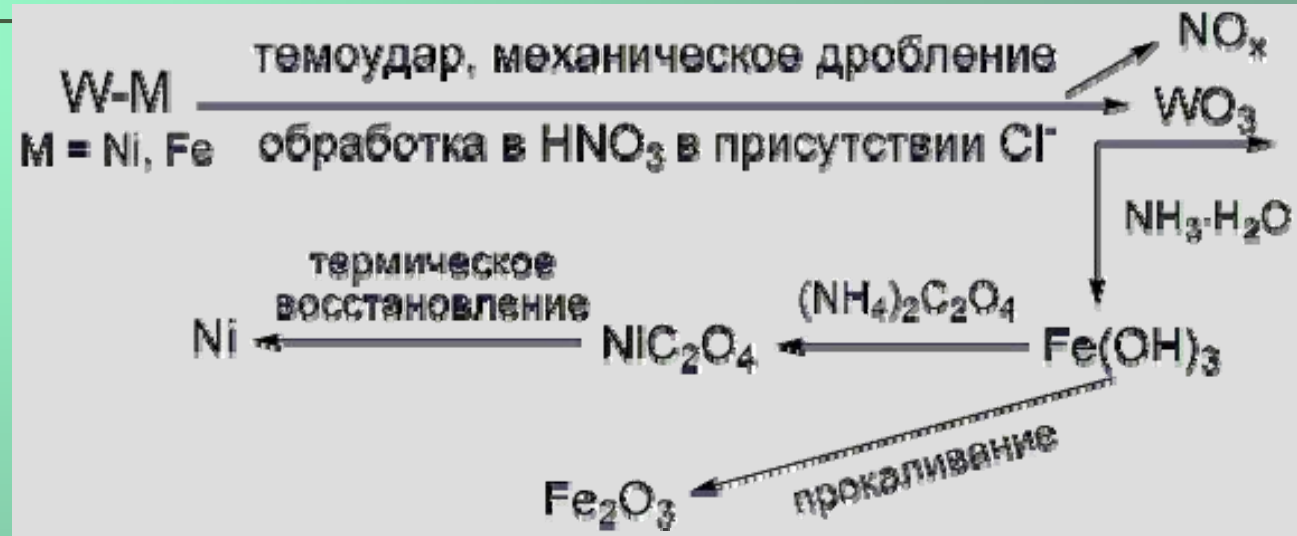
КАТАЛІТИЧНІ НЕЙТРАЛІЗАТОРИ

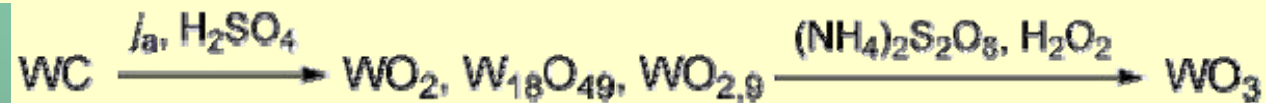
Угадай страну по фотографии

Методи переробки вольфрамвмісної вторинної сировини

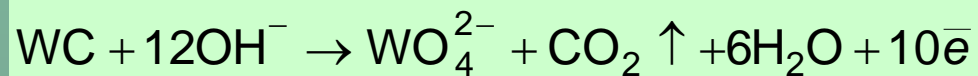
Хімічний метод

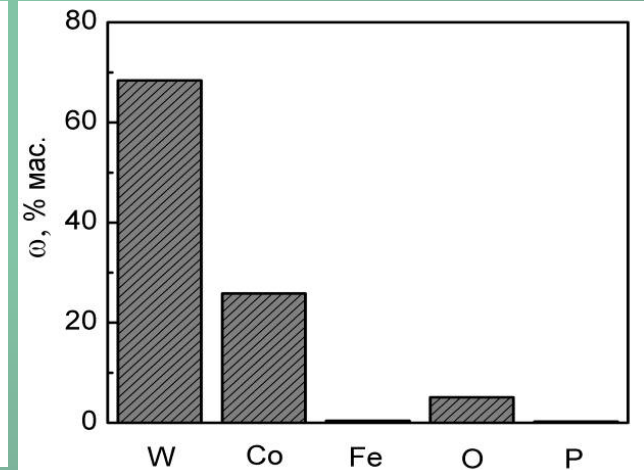
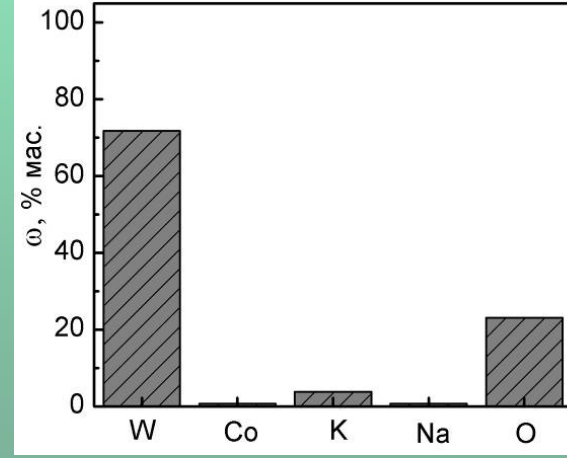
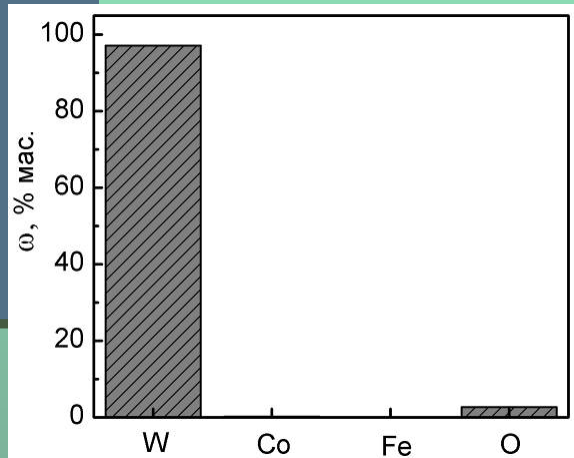
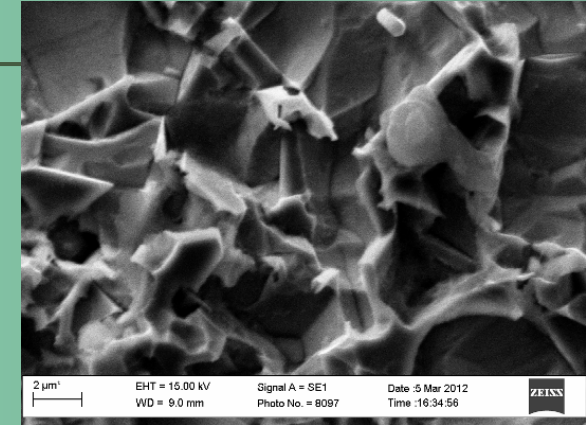
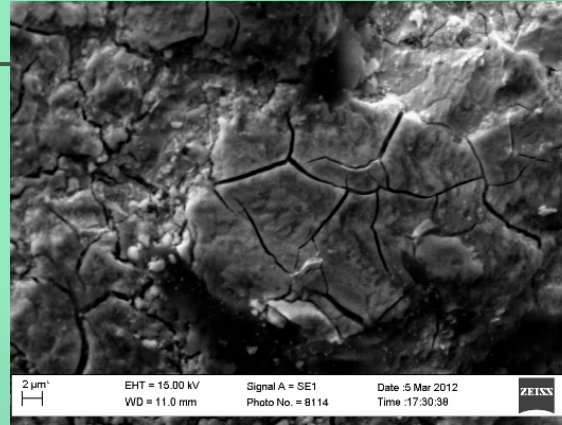
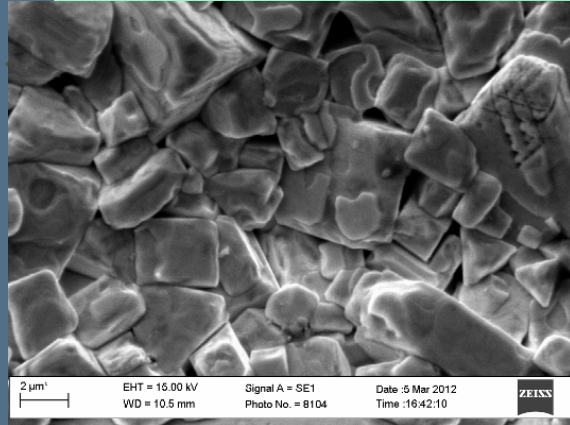
Електрохімічний метод (НУ "Львівська політехніка"):

Електрохімічний метод (ИГХТУ) :

Мікрофотографії (×3000) та склад поверхні ВК10

До анодної
обробки

$$t_n = 1 \cdot 10^{-2} \text{с},$$

$$t_w / t_n = 1/2, D = 0,33,$$

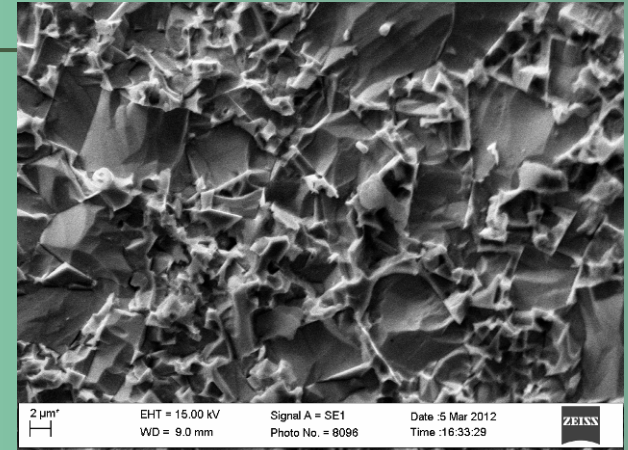
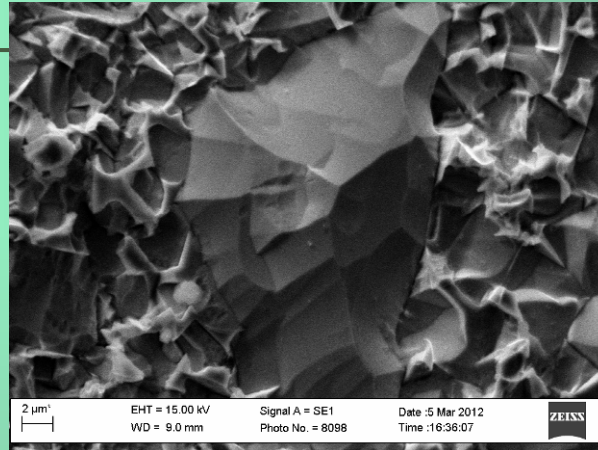
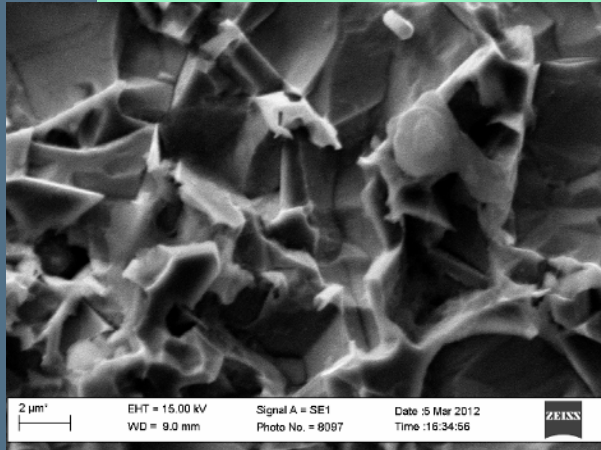
$$j_a = 75 \text{ А/дм}^2$$

$$t_n = 2 \cdot 10^{-2} \text{с},$$

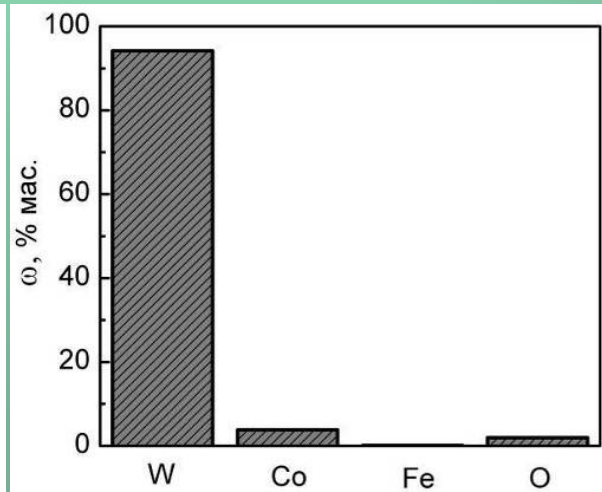
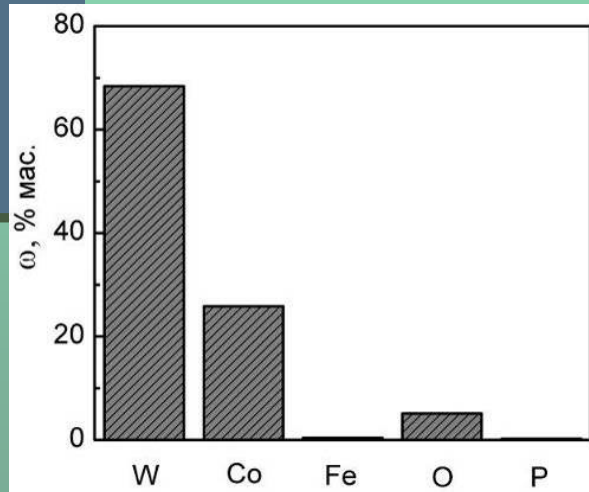
$$t_w / t_n = 2/5, D = 0,28,$$

$$j_a = 75 \text{ А/дм}^2$$

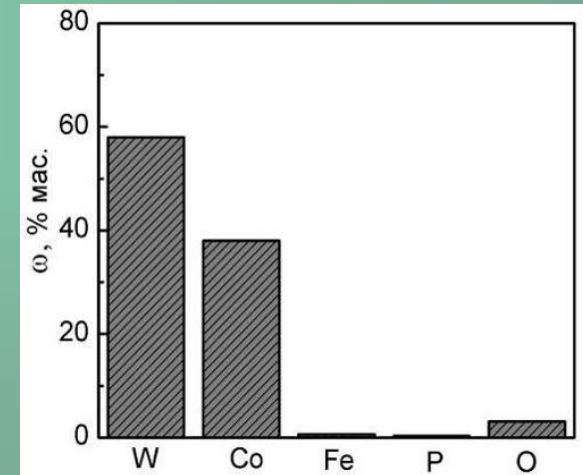
Мікрофотографії ($\times 3000$) поверхні ВК10 після анодної обробки

ВИСТУП

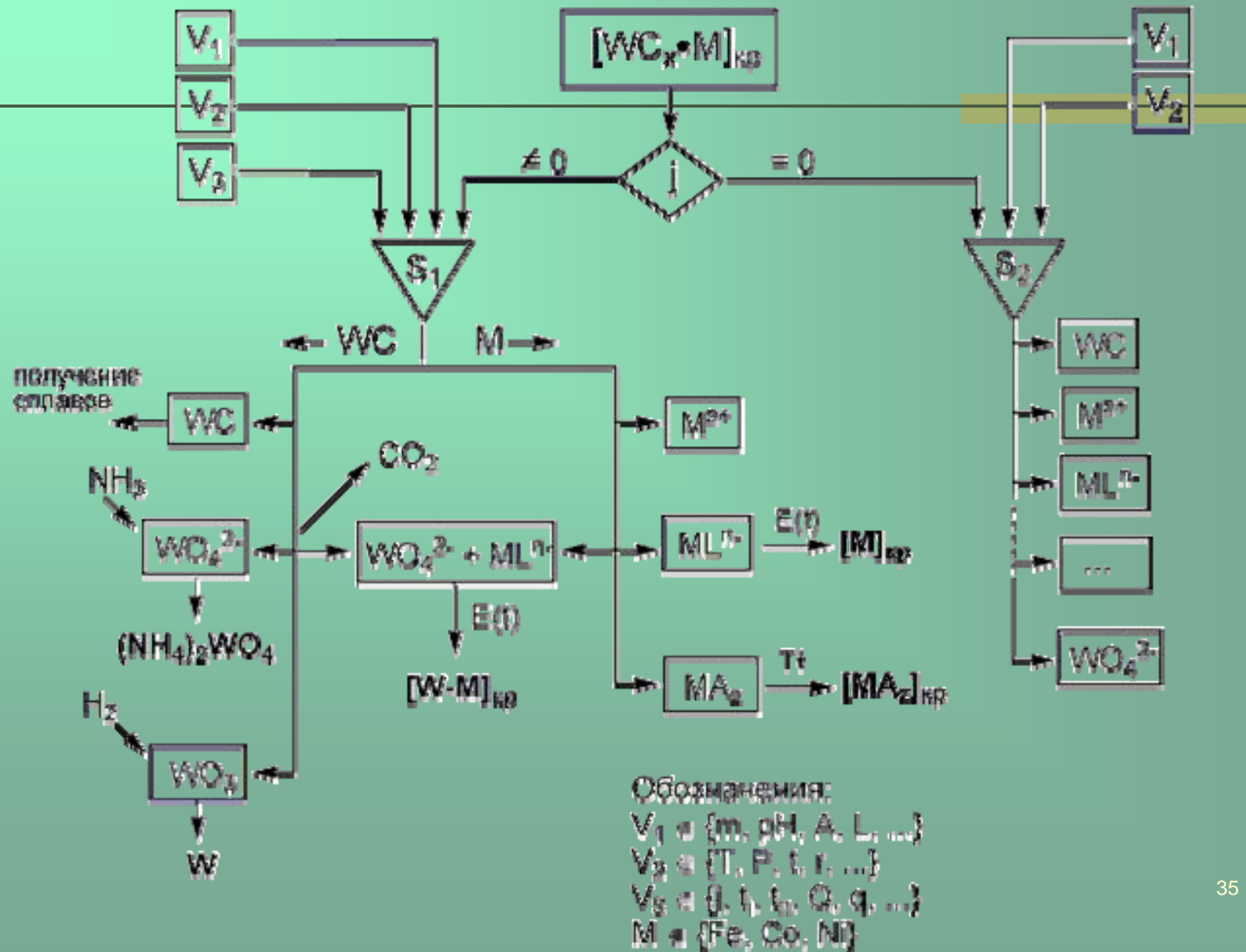

упадина

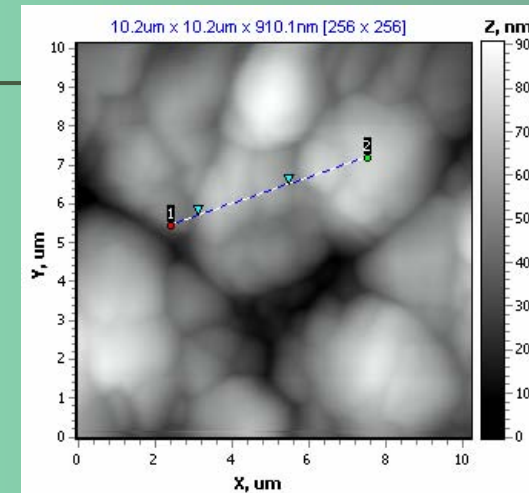

Схема рециклінгу псевдосплавів вольфраму

Властивості покриттів W24Co75Fe1

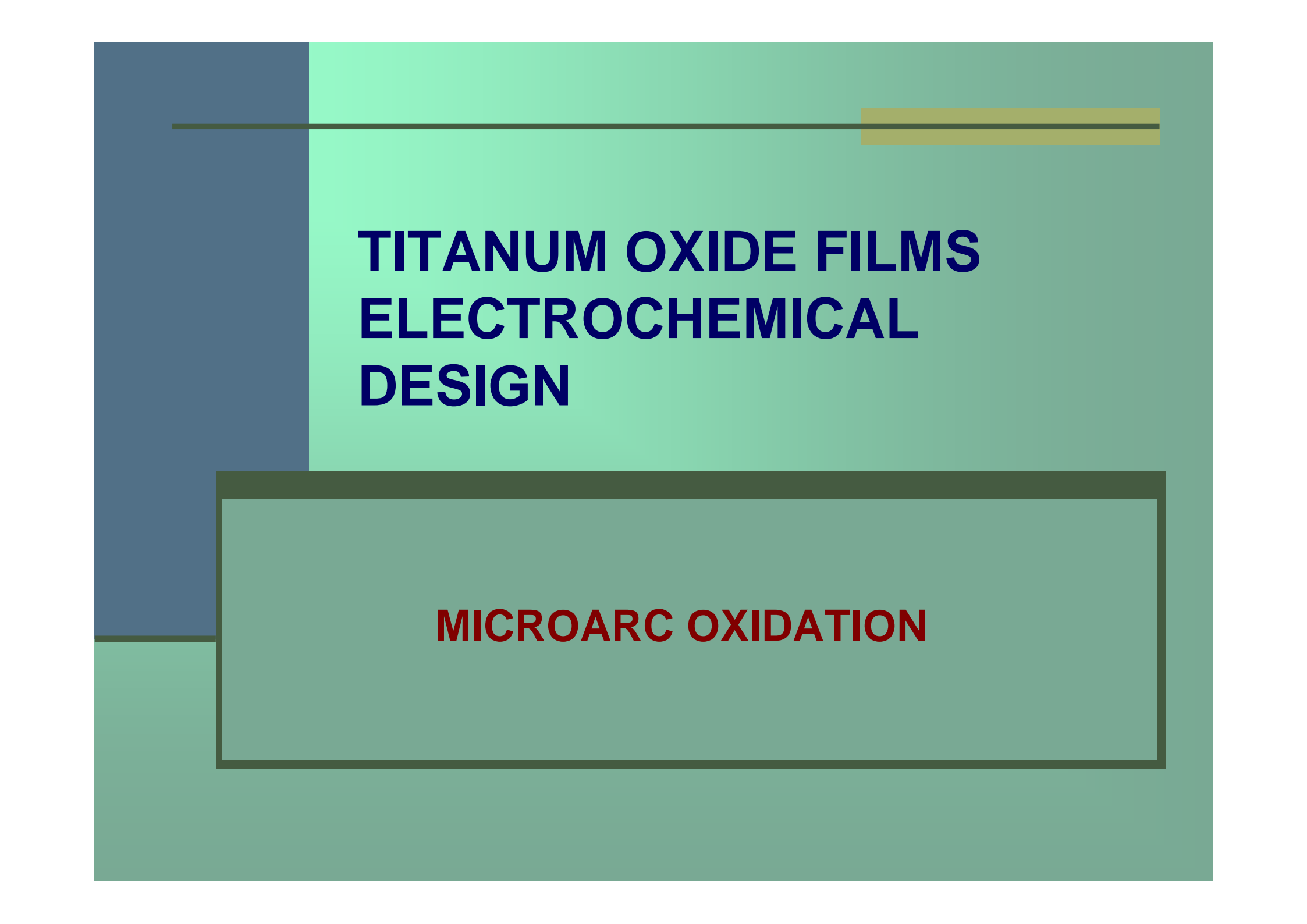
- Мікротвердість $H_V = 480 - 500$;
- Розмір зерен 50 – 60 нм асоціатів – 500 – 600 нм;
- Магнітні характеристики: коерцитивна сила $H_c = 150$ Е, намагніченість насичення $\sigma_S = 80$ Гс·см³·г⁻¹, залишкова намагніченість $\sigma_R = 38$ Гс·см³·г⁻¹ (магнітом'який матеріал)
- Каталітичні властивості: температура реакції окиснення бензолу на сплаві W24Co75Fe1 543 К, на контактах шамот-Pt 639 К

Мікрофотографія АСМ
(x2000)

Швидкість корозії

pH	k_h , мм/рік
3	0,02
7	0,07
10	0,08

TITANIUM OXIDE FILMS ELECTROCHEMICAL DESIGN

MICROARC OXIDATION

BIOMATERIALS FOR IMPLANTS

For implants, Ti with oxide layer should exhibit:

- *high hardness* → **presence of Co, Mn**
  - *good wear & corrosion resistance*
  - *low friction* → **proper structure**
  - *porosity* → **proper structure**
  - *good compatibility to the body tissues*
- **presence of P** (Ti_3P , $\text{Ti}(\text{HPO}_4)_2 \cdot x\text{nH}_2\text{O}$, P_2O_5)
formation of hydroxyapatite

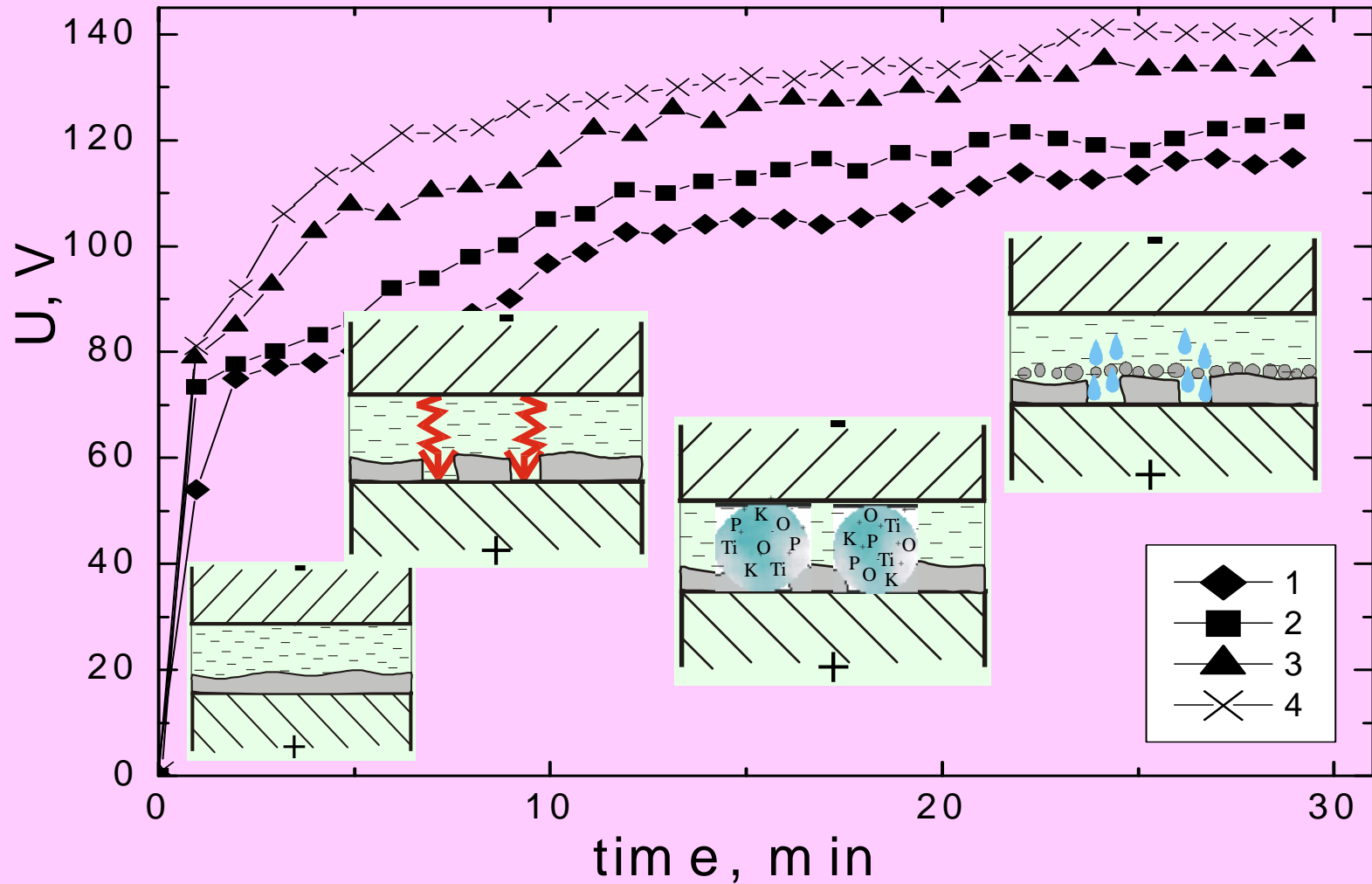
Promising method is the microarc-anodic treatment

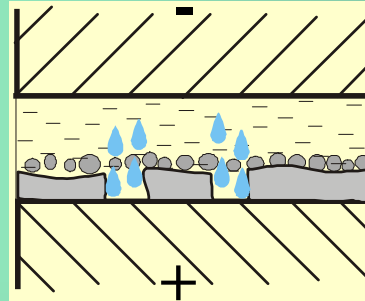
LAYER FORMATION by MICROARC

substrate: Ti (Fe+Si+Al+Mn < 1 wt %)

microarc-anodic treatment: application of constant current → to sparking

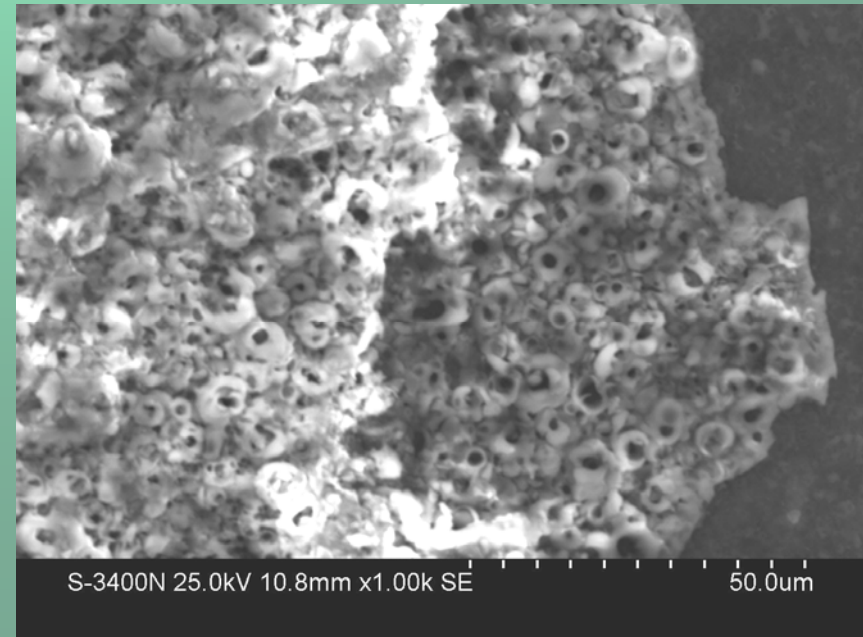
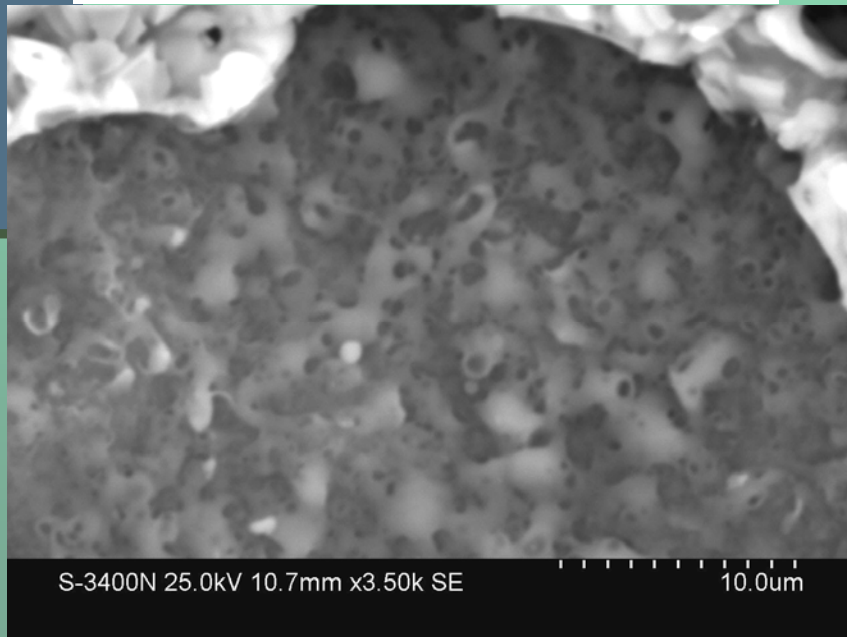

LAYER FORMATION AT MICROARC TREATMENT

deposition of *in plasma* formed species on the surface

increase in deposite thickness

FORMATION PARAMETERS

- Ti anode
- graphite cathode (30 mm interelectrode distance)
- alkaline polyphosphate solution
- addition of Co, Mn containing species

Specimen code	Interelectrode voltage U, V	Addition element
Ti-S	<100	-
Ti-1	110	-
Ti-3	120	Co
Ti-5	125	Mn
Ti-7	130	Mn

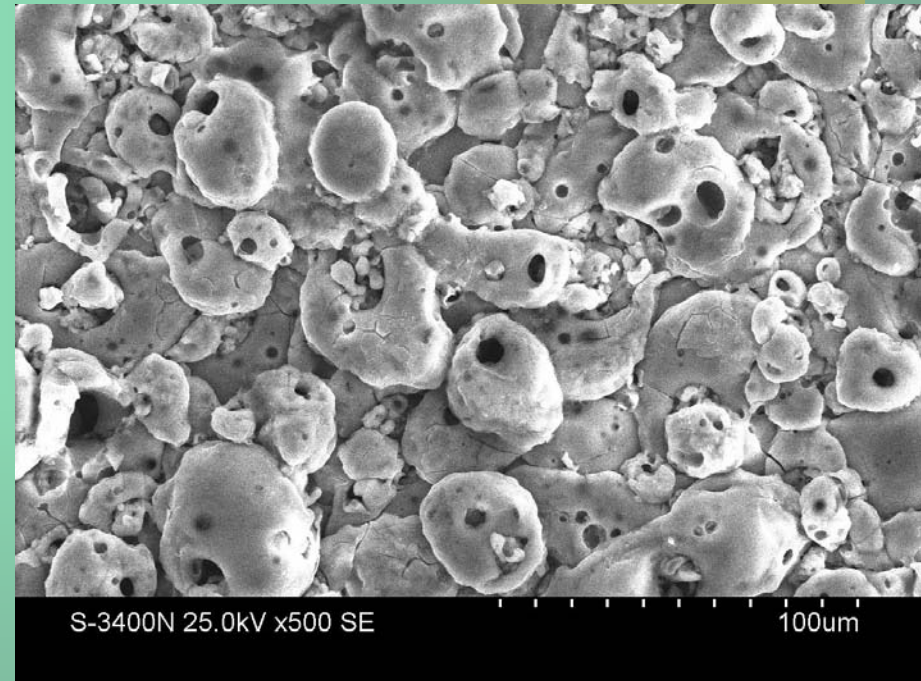
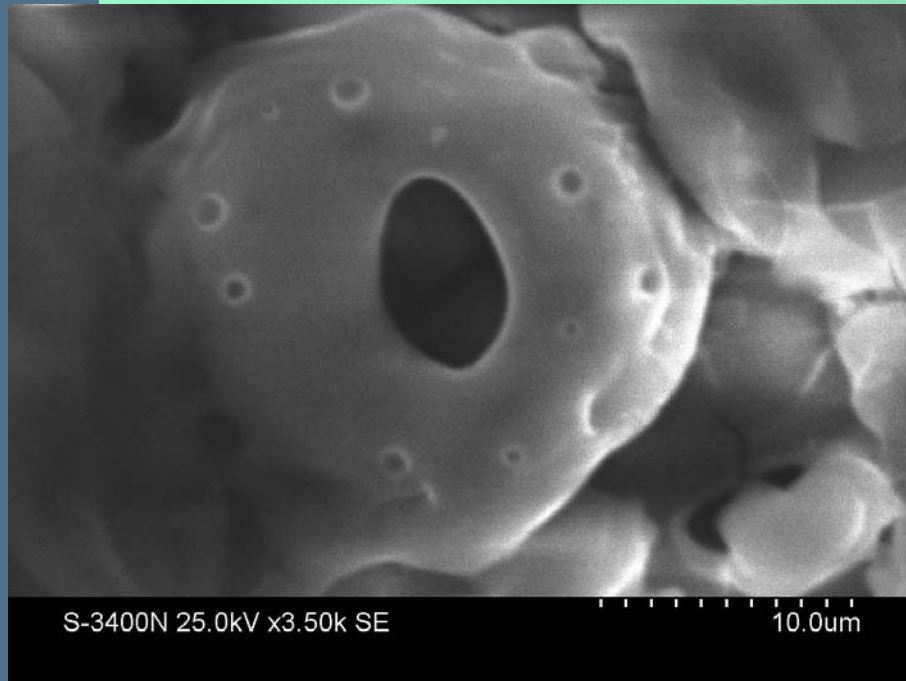
LAYERS CHARACTERIZATION

- *SEM* (10,000x) → layer **topography** and **structure**
- *EDS* analyzer → surface **chemical composition**
- *GDOS* → **distribution** of elements in layer thickness
- *X-ray* analysis → **phase** composition
- *Bending* → brittle or ductile **fracture**
→ **adhesion**

APPEARANCE of MODIFIED SURFACE

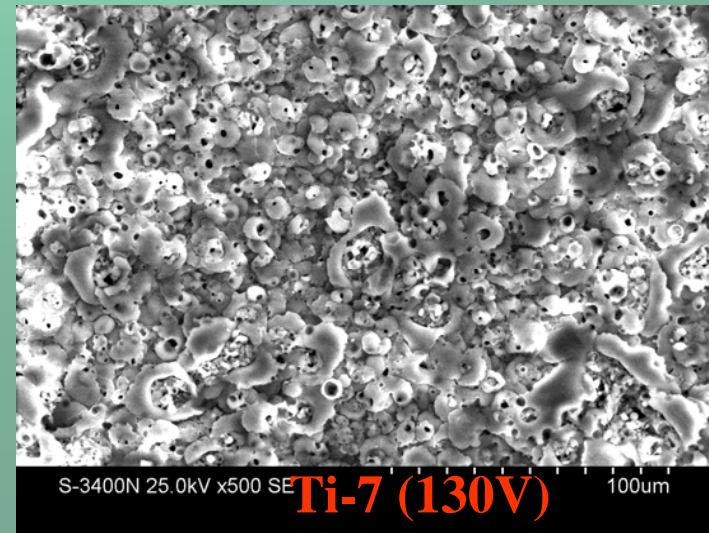
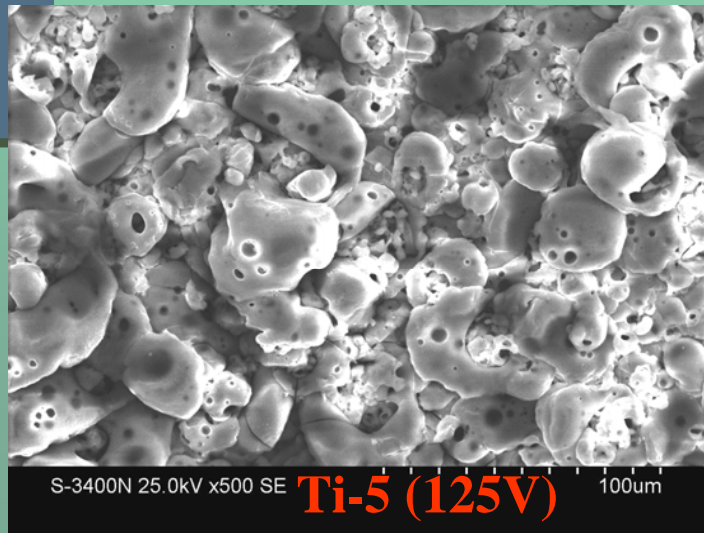
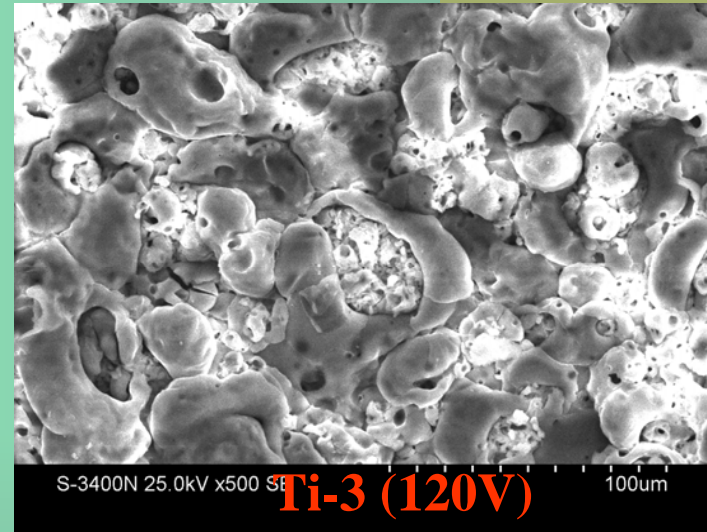
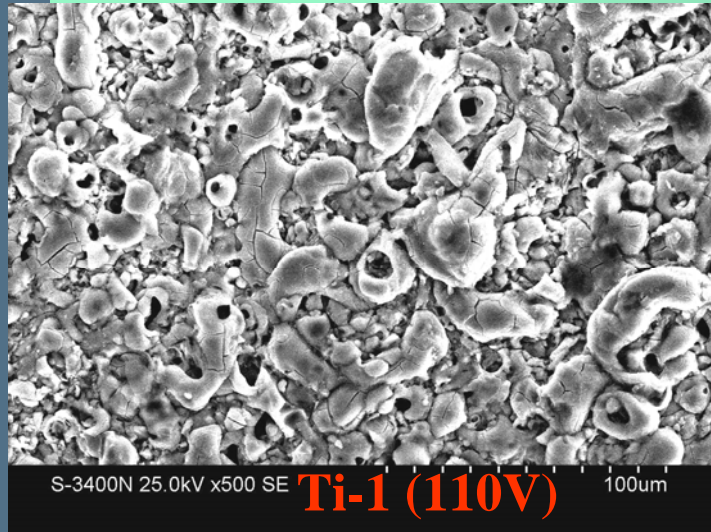

**round grains with holes (doughnut, tire like)
+ mixture of fine acicular grains**

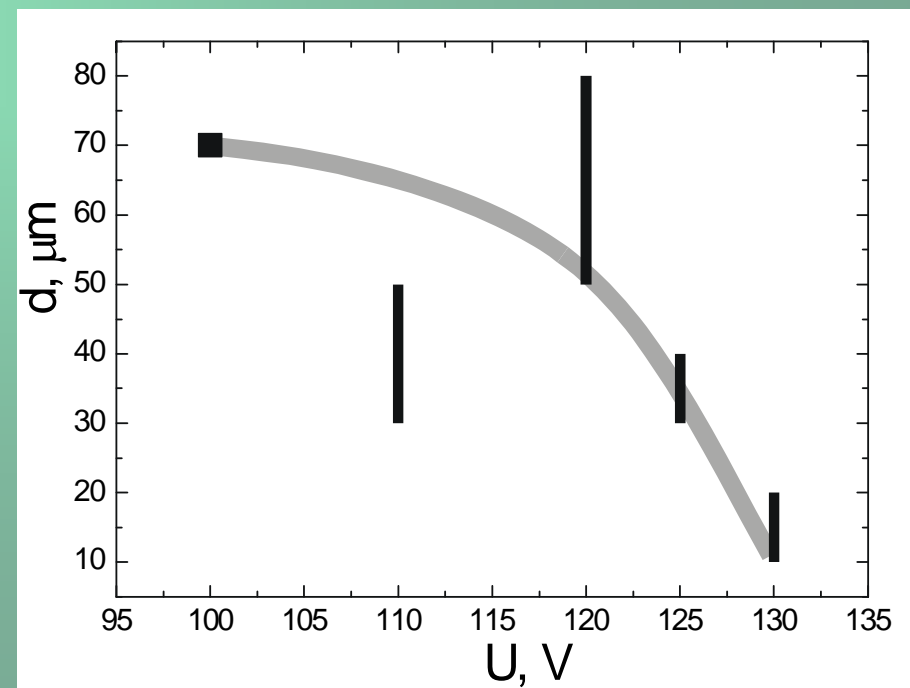
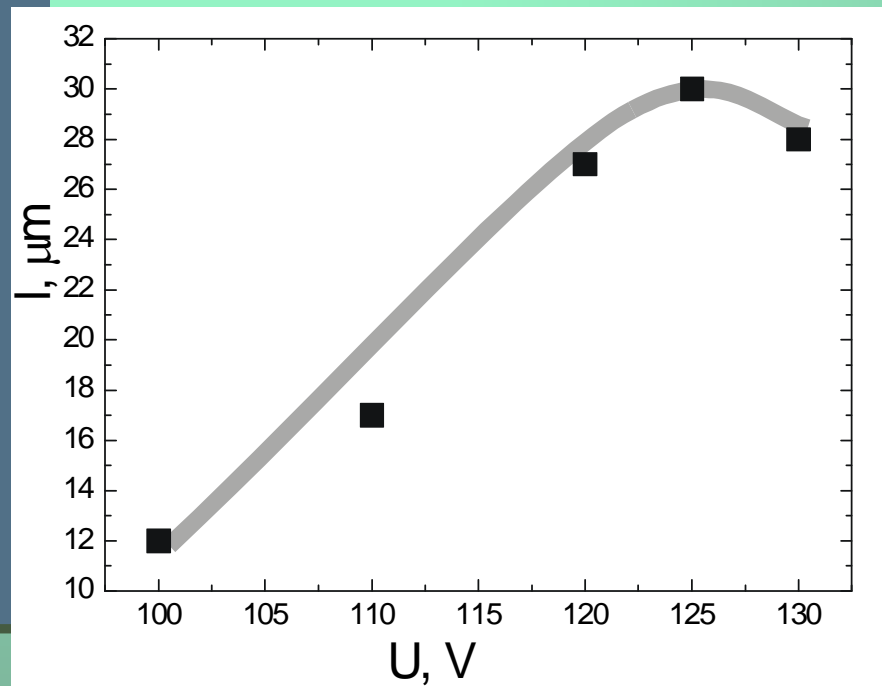
good sliding ability

APPEARANCE of MODIFIED SURFACE

structure of surface layer depends on interelectrode voltage

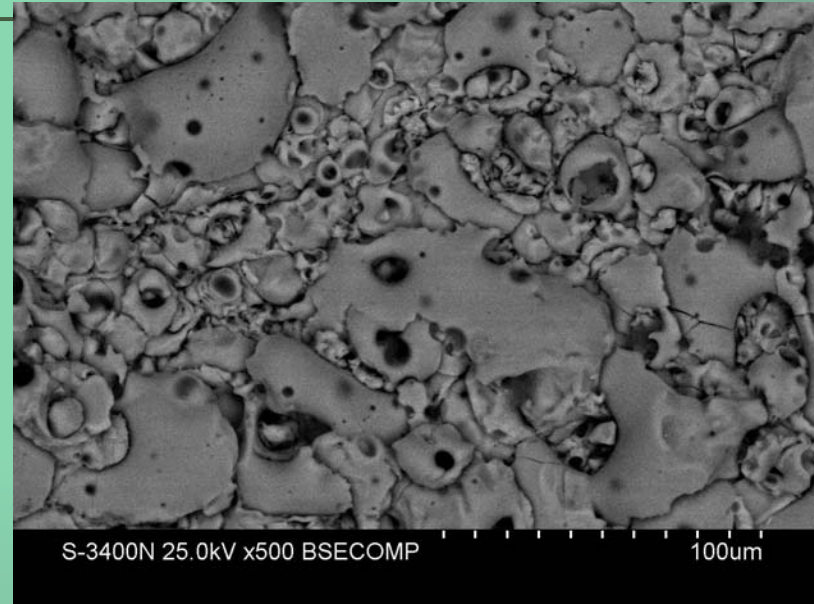
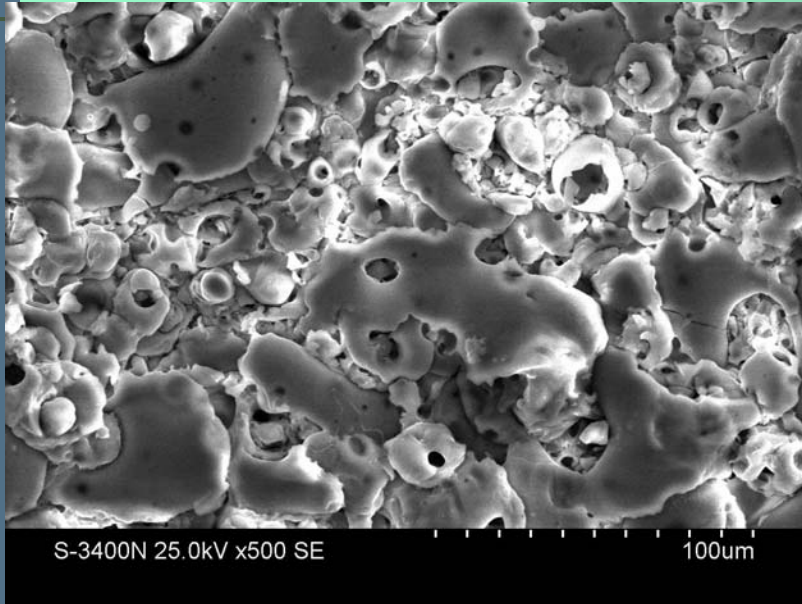

LAYER DEPTH & GRAIN SIZE vs. interelectrode voltage

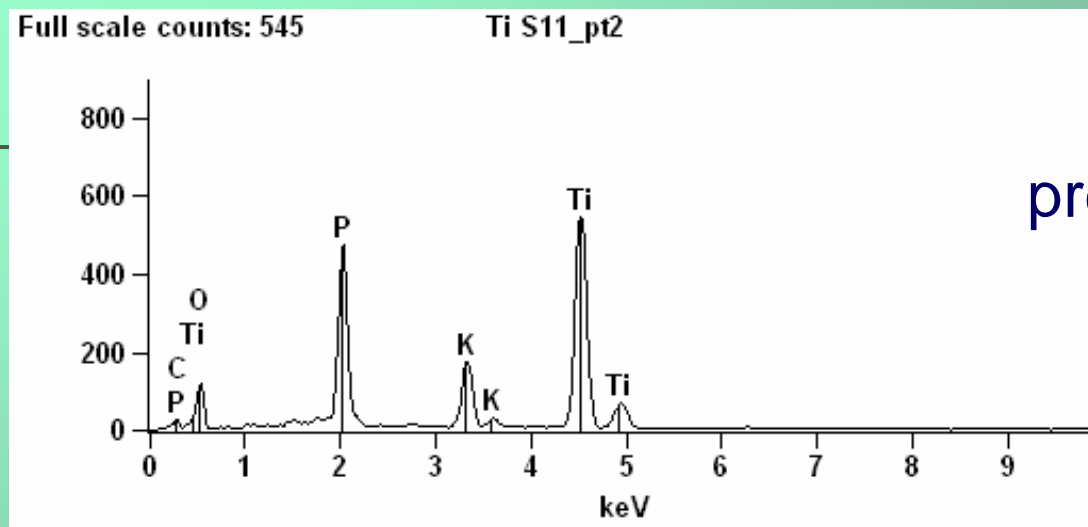

CHEMICAL COMPOSITION of SURFACE

* **Uniform color of backscattering electron image reveals uniform chemical composition of surface**

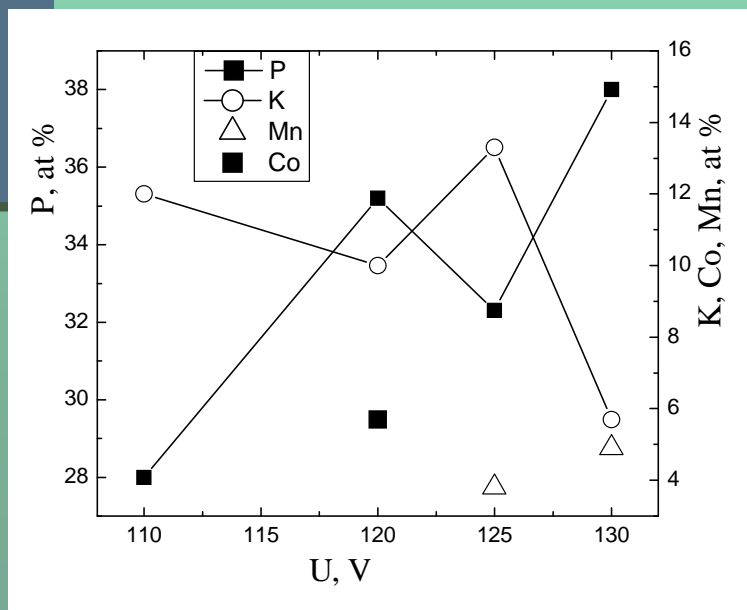
CHEMICAL COMPOSITION of SURFACE

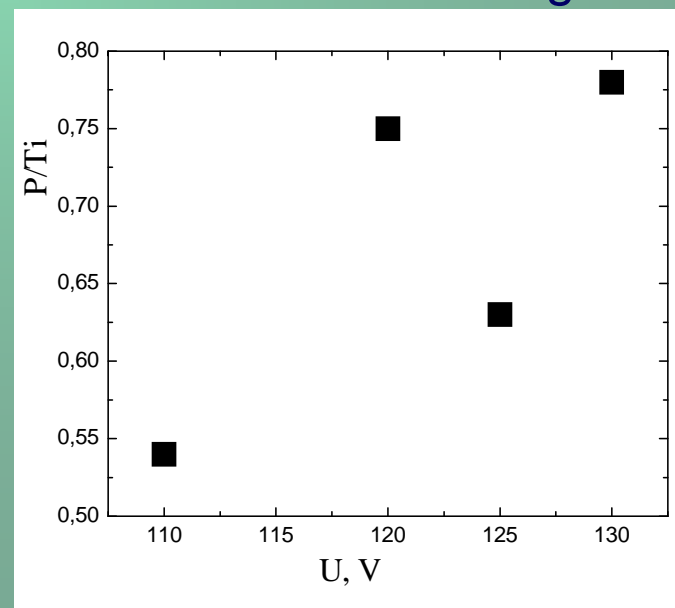
EDS

presence of elements from electrolyte (O, P, K)

P, K, Co, Mn content vs. voltage

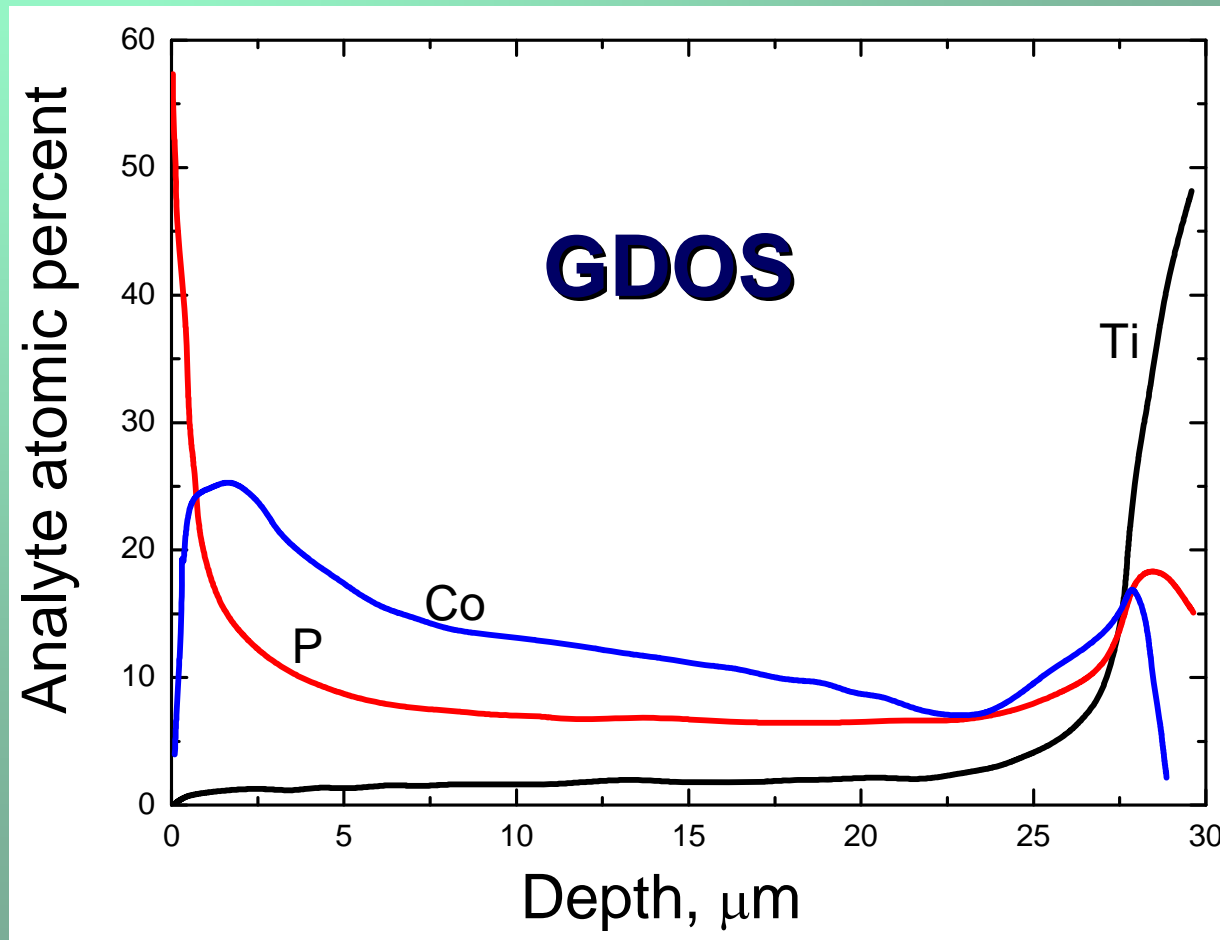

P/Ti ratio vs. voltage

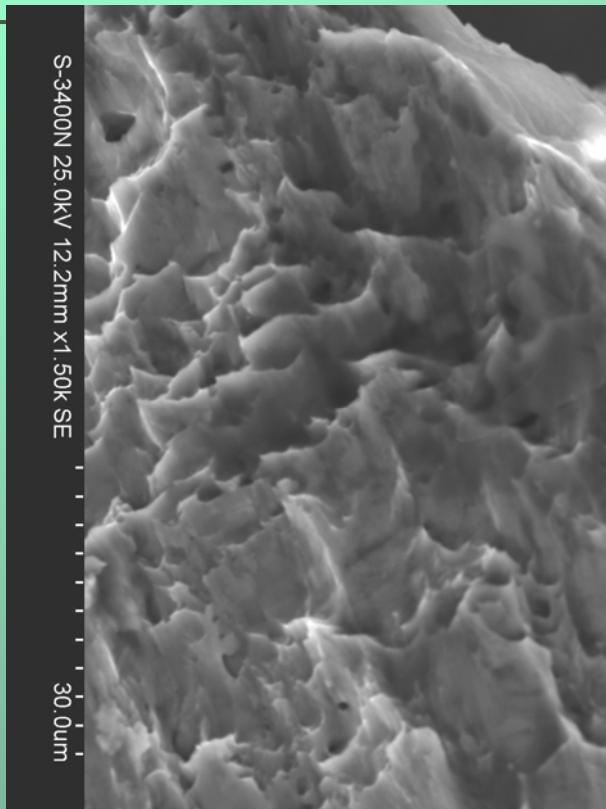

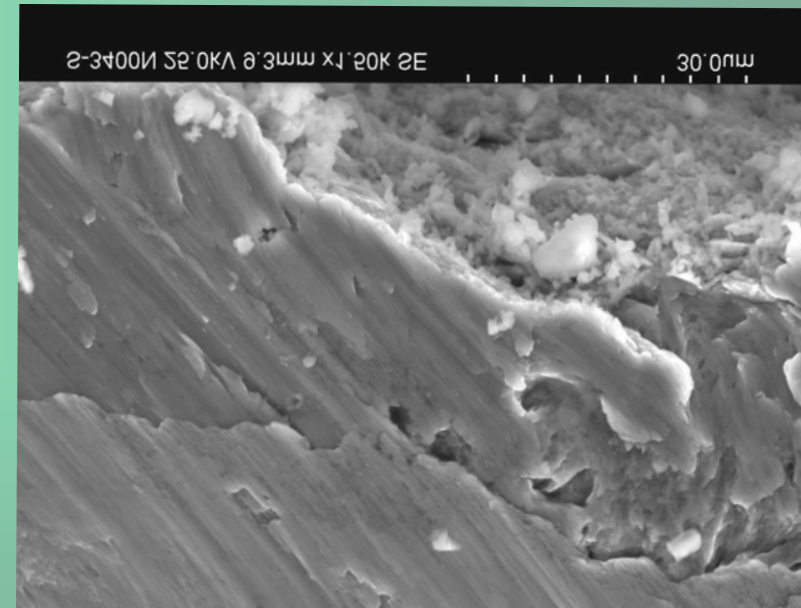
DISTRIBUTION OF ELEMENTS in DEPTH

APPEARANCE of FRACTURE SURFACE

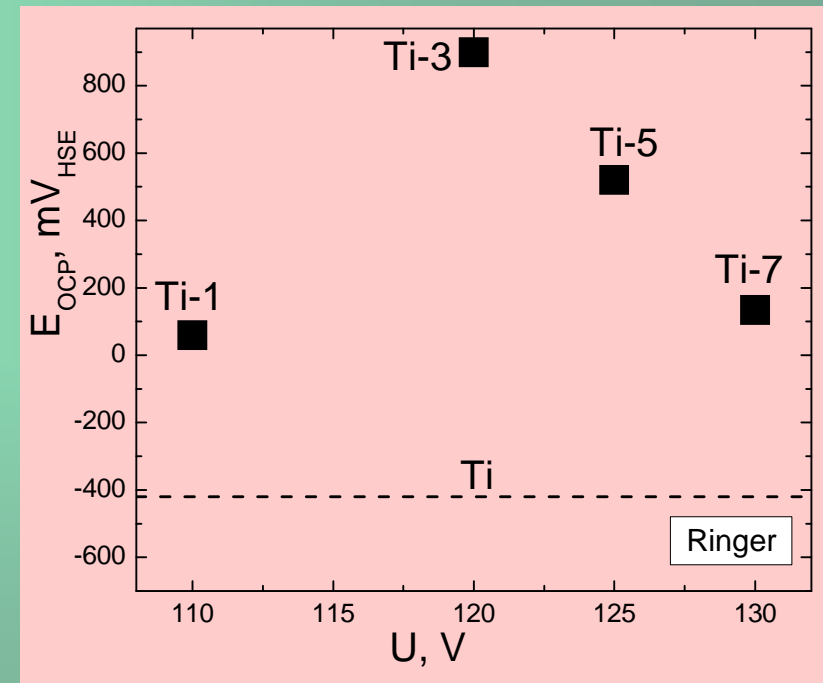
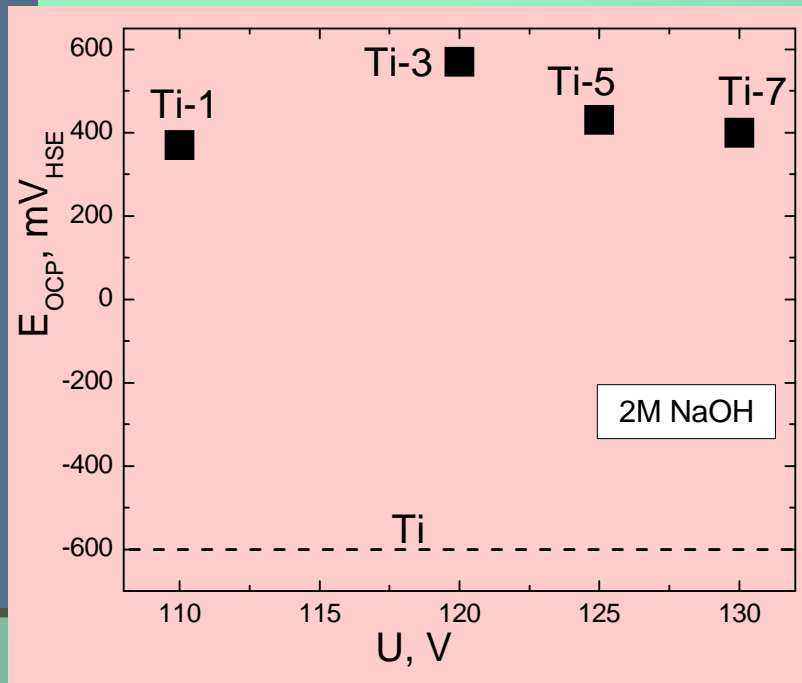
- ductile fracture

- good adhesion

no splinters to be chipped off
from implant

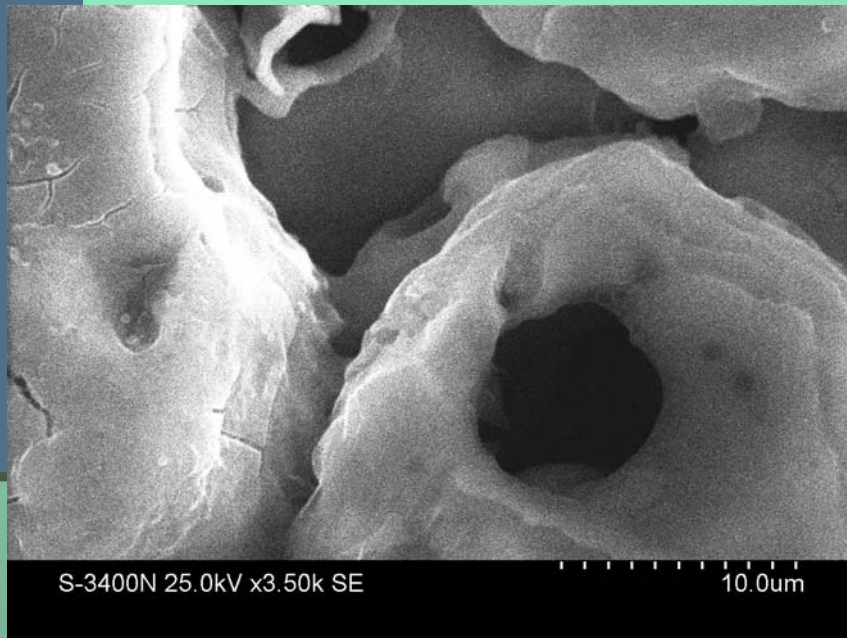
CORROSION RESISTANCE vs. VOLTAGE

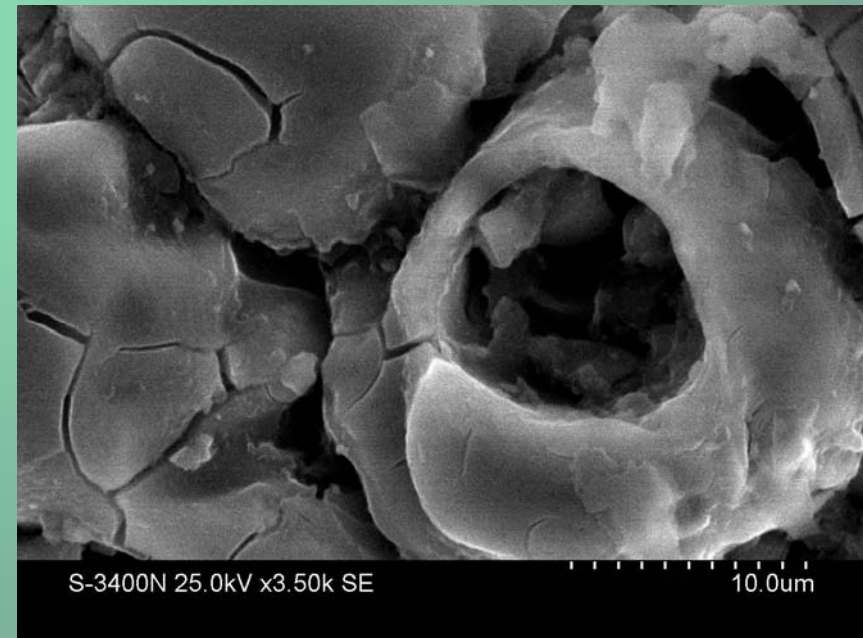
substantial increase in corrosion resistance

CORROSION RESISTANCE vs. STRUCTURE

lowest corrosion resistance – Ti-1

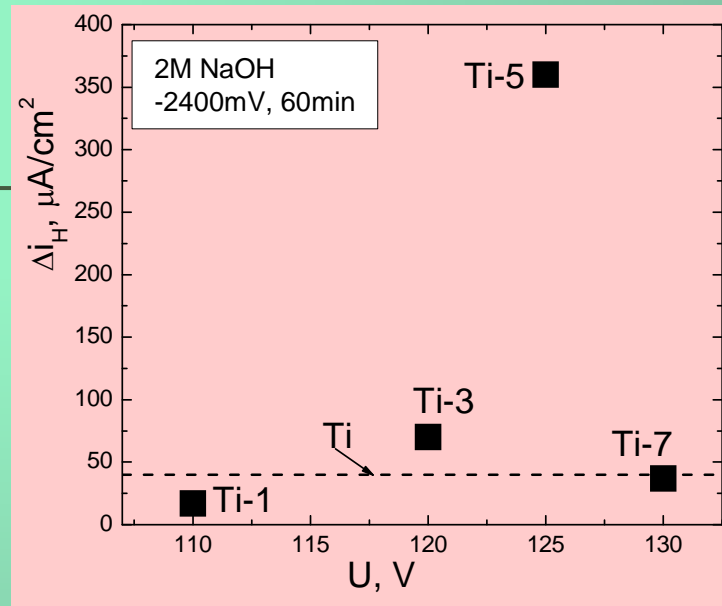

Ti-3

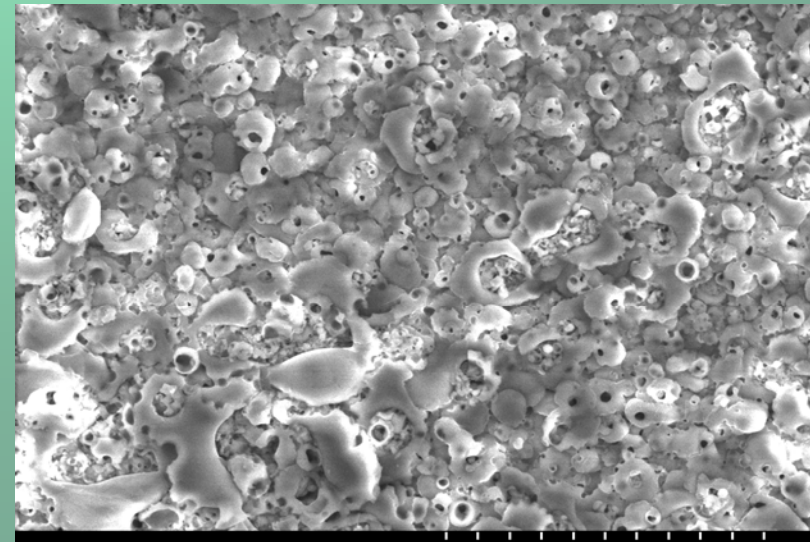
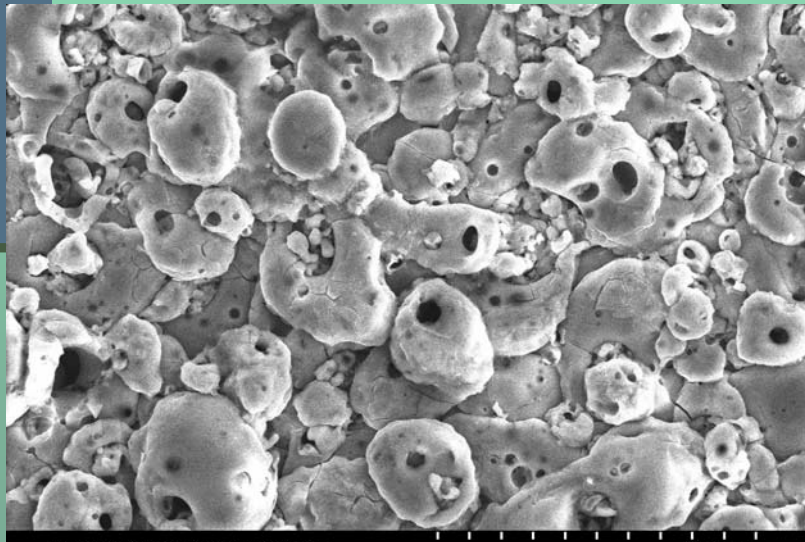
Ti-1

HYDROGEN ABSORPTION vs. U

Ti-5

Ti-7

highest H absorption by layer of most loose structure

Northeastern
UNIVERSITY

Электроосаждение нанопроволок состава никель-вольфрам

Байрачная Татьяна Николаевна, к.т.н.

Стипендиат программы имени Фулбрайта от Украины 2009-2011

Северовосточный университет/Northeastern University

College of Engineering

Chemical Engineering Department

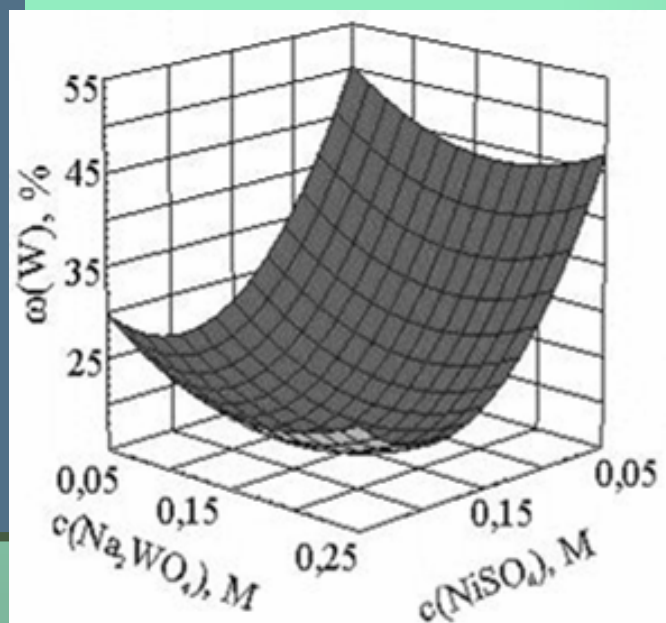
Научный руководитель: Prof. Elizabeth J. Podlaha-Murphy

г.Бостон/Boston, Массачусетс

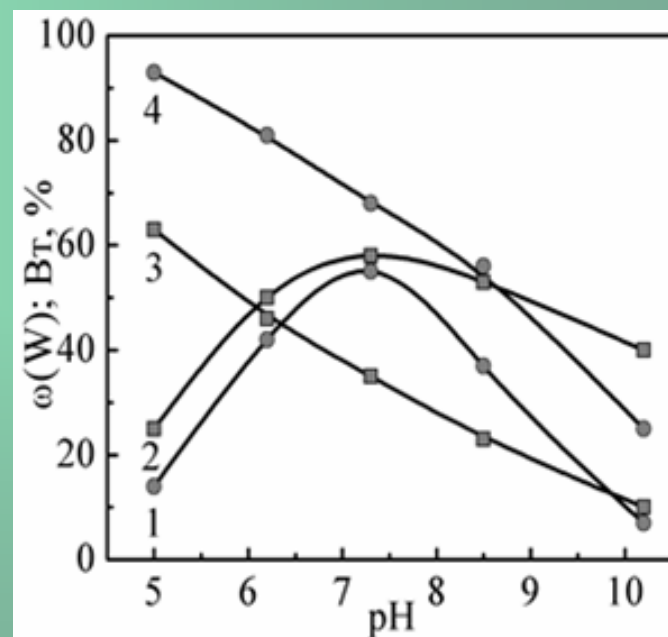

2006-2009 гг. - Полифункциональные электролитические покрытия сплавами вольфрама с кобальтом и никелем

Влияние концентраций сплавообразующих компонентов в электролите на содержание вольфрама (а, в) и Вт (б, г) сплавов Co – W (а, б) и Ni - W (в, г). Режим: $j_{\text{и}}=12 \text{ A/дм}^2$, $t_{\text{и}}/t_{\text{п}}=2/20$ (мс). Раствор, М: для а и б - MeSO_4 , Na_2WO_4 , Cit 0,3, H_3BO_3 0,3; pH 6,0

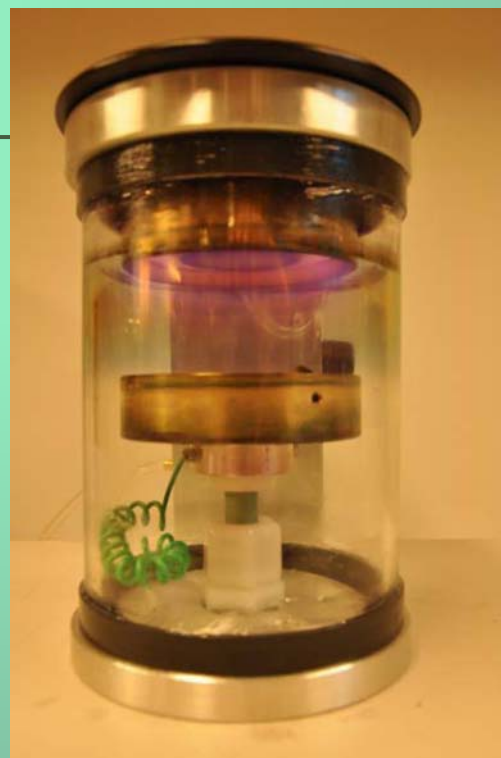

Влияние pH электролита на содержание вольфрама (1, 2) и выход по току (3, 4) сплавов Co – W (1, 4) и Ni – W (2, 3). Режим: $j_{\text{и}}=12 \text{ A/дм}^2$, $t_{\text{и}}/t_{\text{п}}=2/20$ (мс). Раствор, М: MeSO_4 0,25, Cit 0,3, H_3BO_3 0,3, 1, 4 – $\text{WO}_4^{2-} = 0,1$, 2, 3 – $\text{WO}_4^{2-} = 0,25$

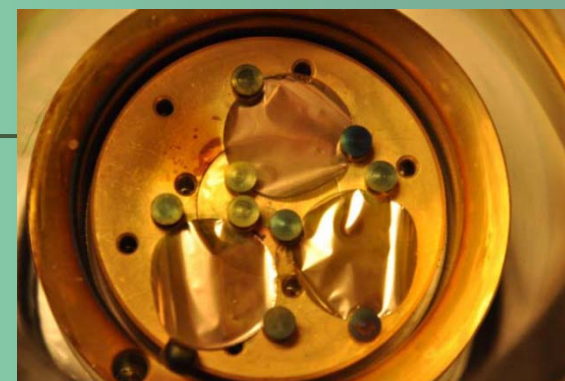
Подготовка матрицы для электроосаждения

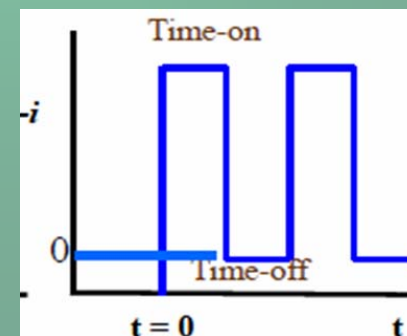
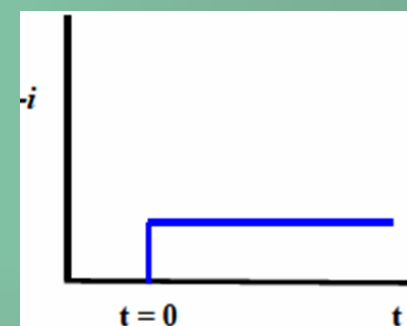
Поликарбонатные
мембраны Whatman
Радиус 2.5 см
Толщина 6 мкм

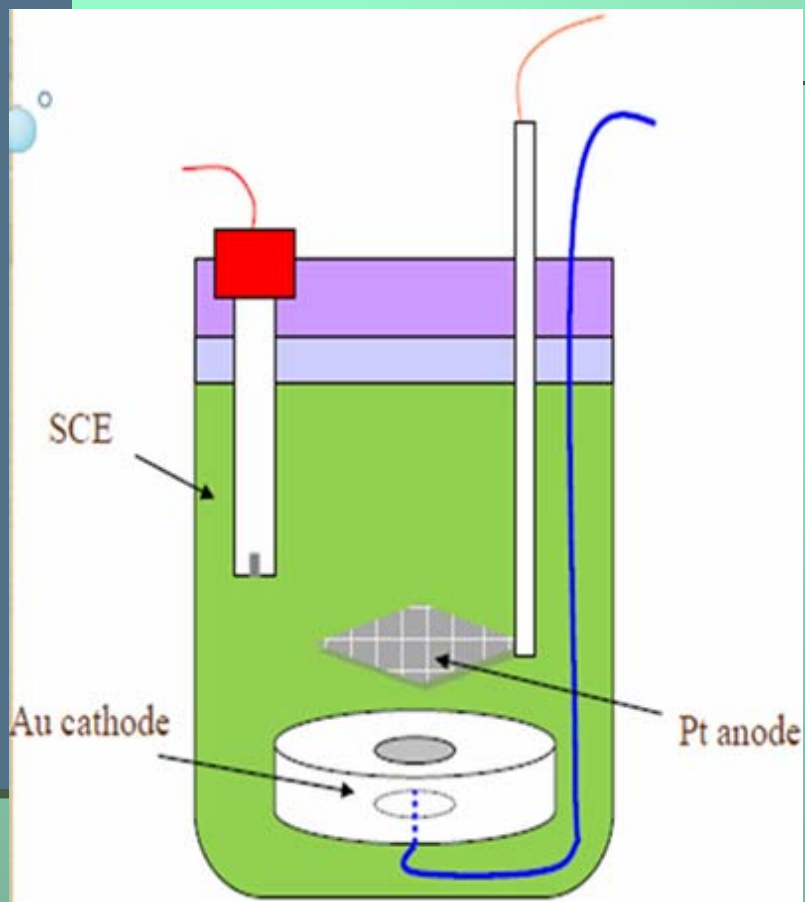
Плазменное
напыление слоя
золота для
обеспечения
электронной
проводимости

Внешний вид мембран после
напыления слоя золота

Ячейка для осаждения

Ячейка для
электроосаждения

Состав электролита:

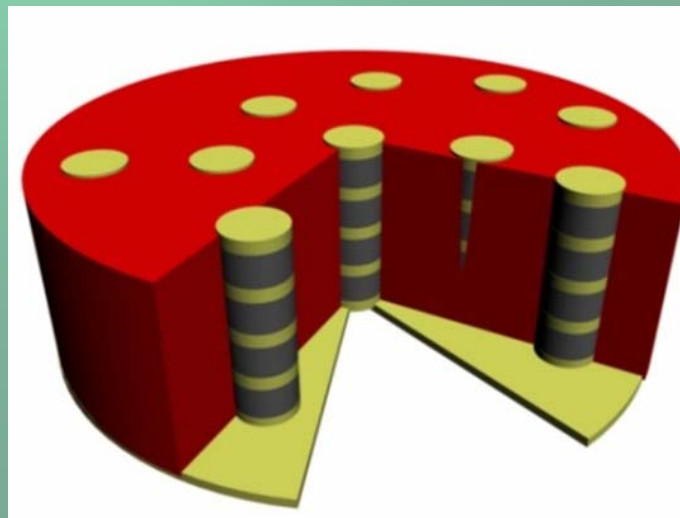
$\text{Na}_2\text{WO}_4 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$ 0.15 M

$\text{NiSO}_4 \cdot 6\text{H}_2\text{O}$ 0.10 M

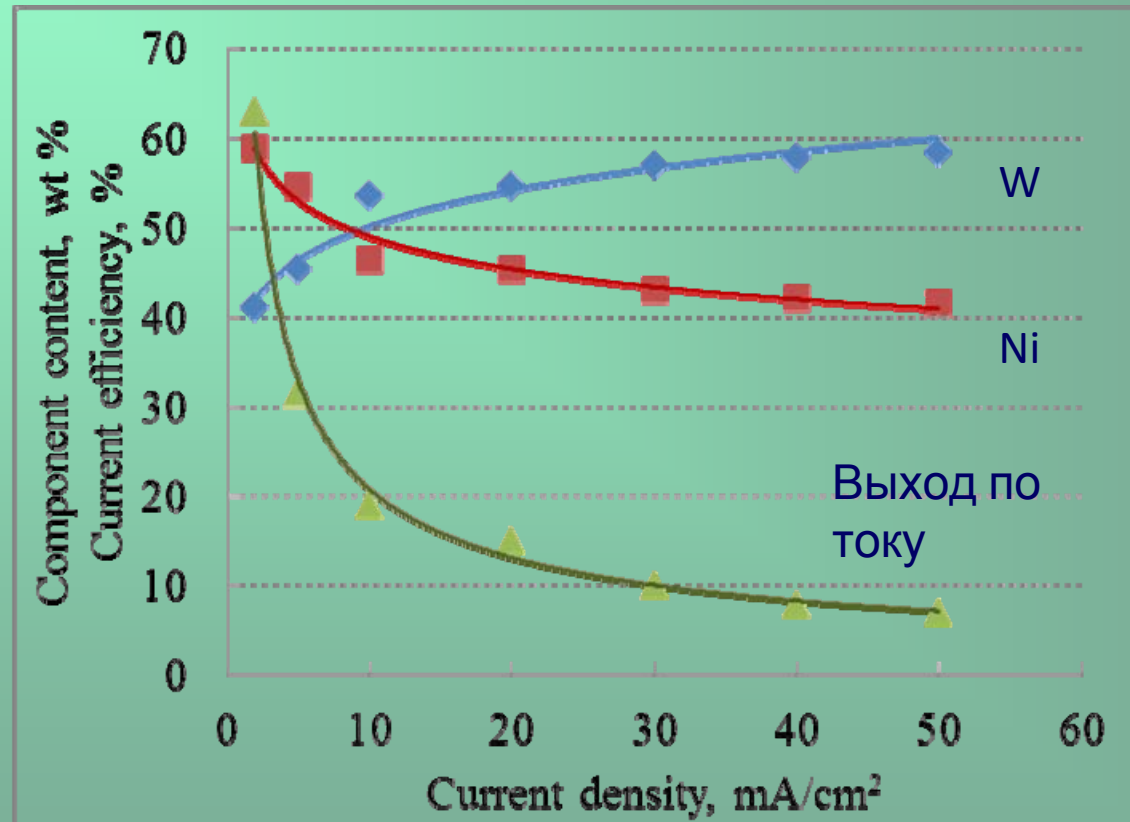
$\text{Na}_3\text{Cit} \cdot 2\text{H}_2\text{O}$ 0.375 M

H_3BO_3 1.00 M

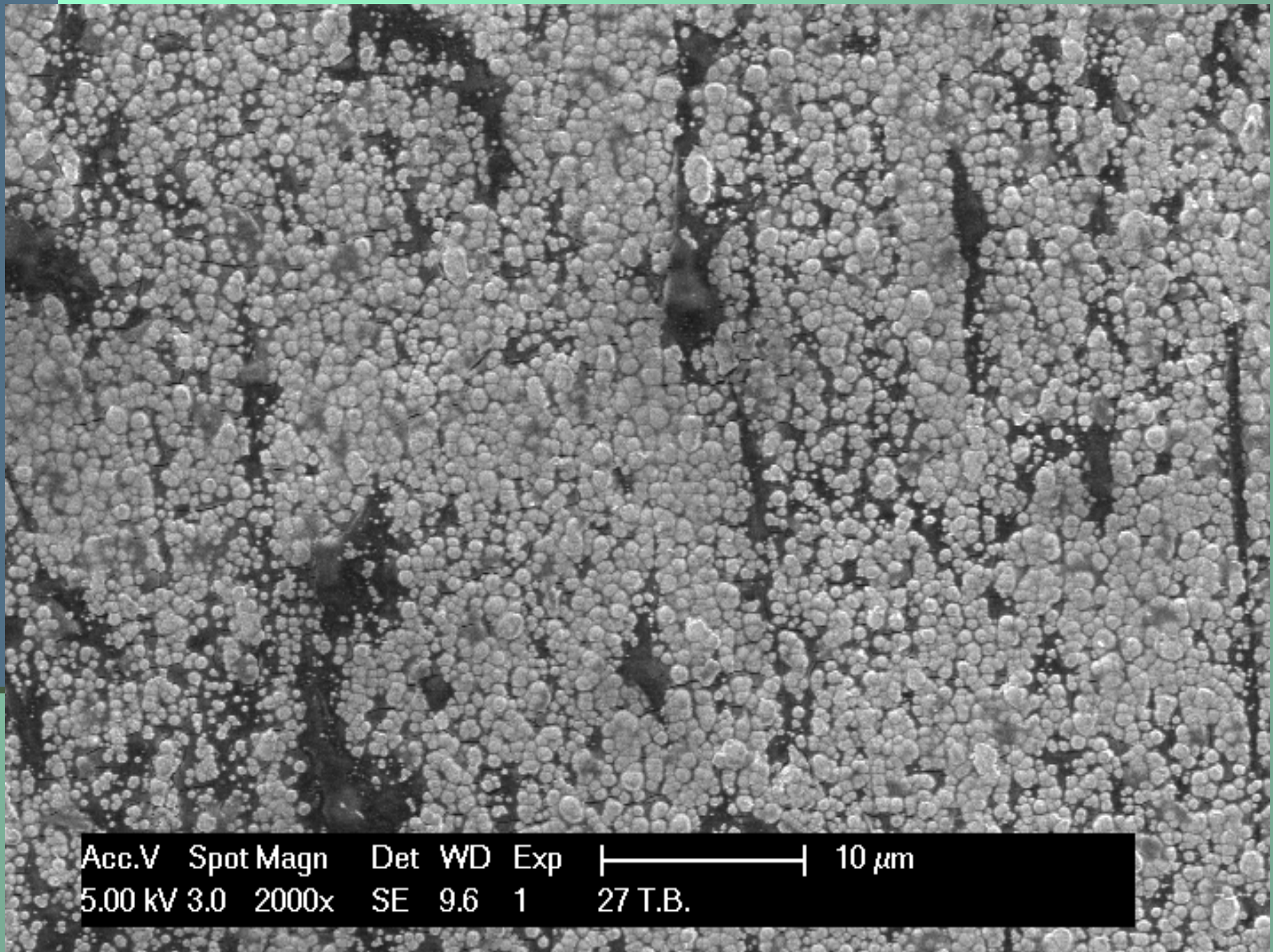
NaOH/ H_2SO_4 for pH 7.0

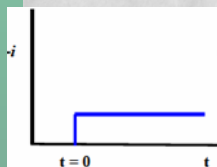
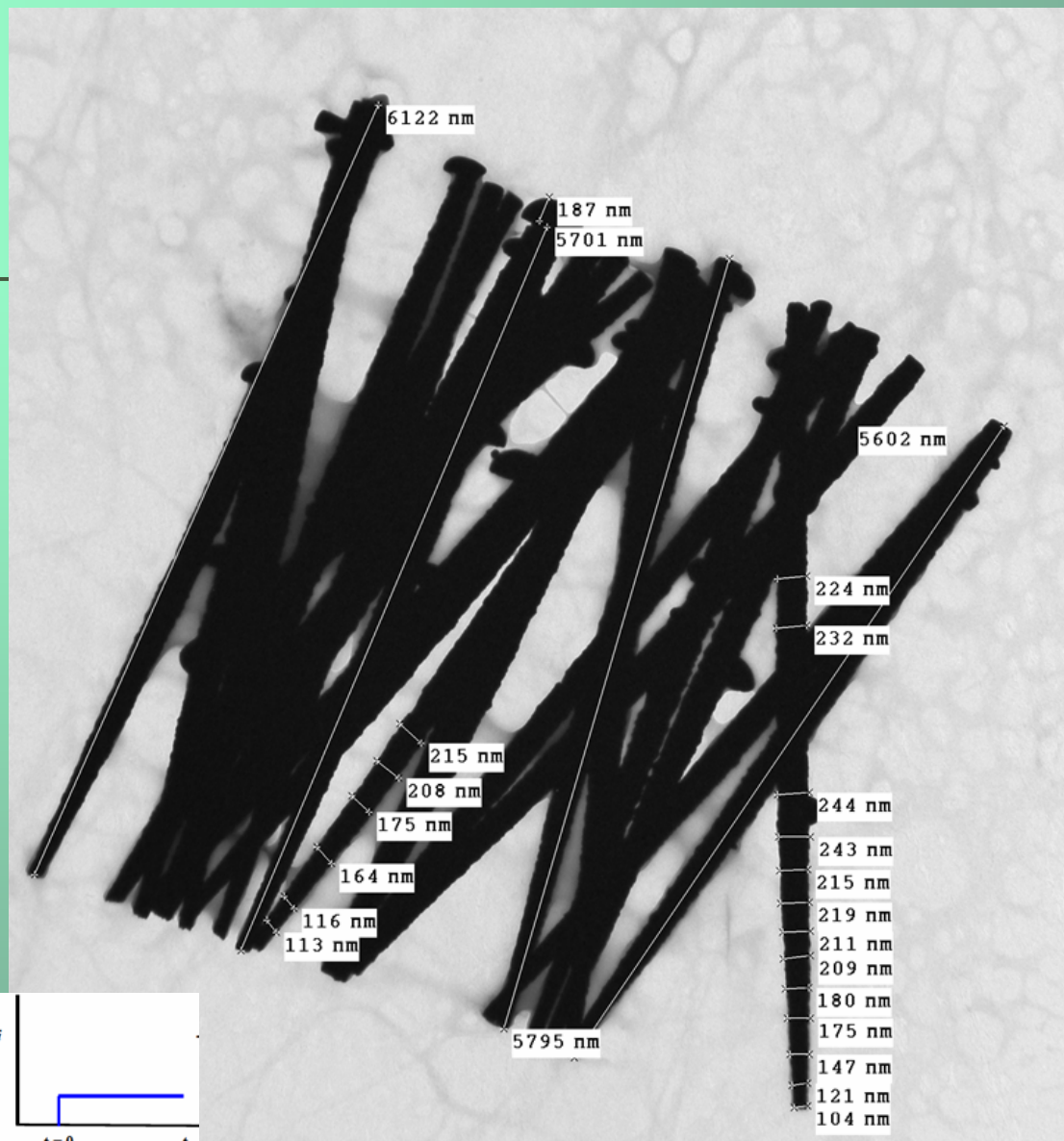
Режимы поляризации

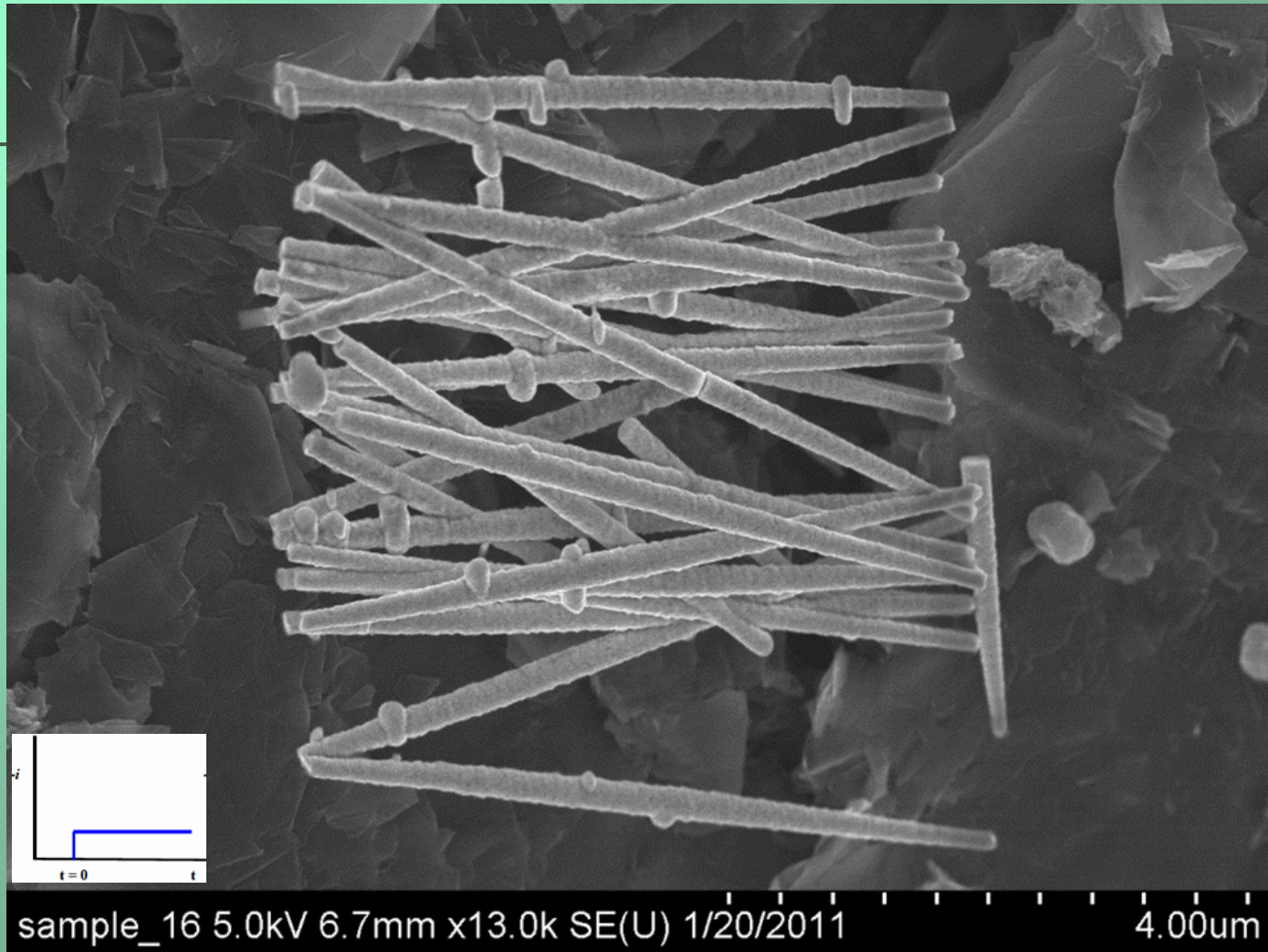
Acc.V Spot Magn Det WD Exp |-----| 10 μ m
5.00 kV 3.0 2000x SE 9.6 1 27 T.B.

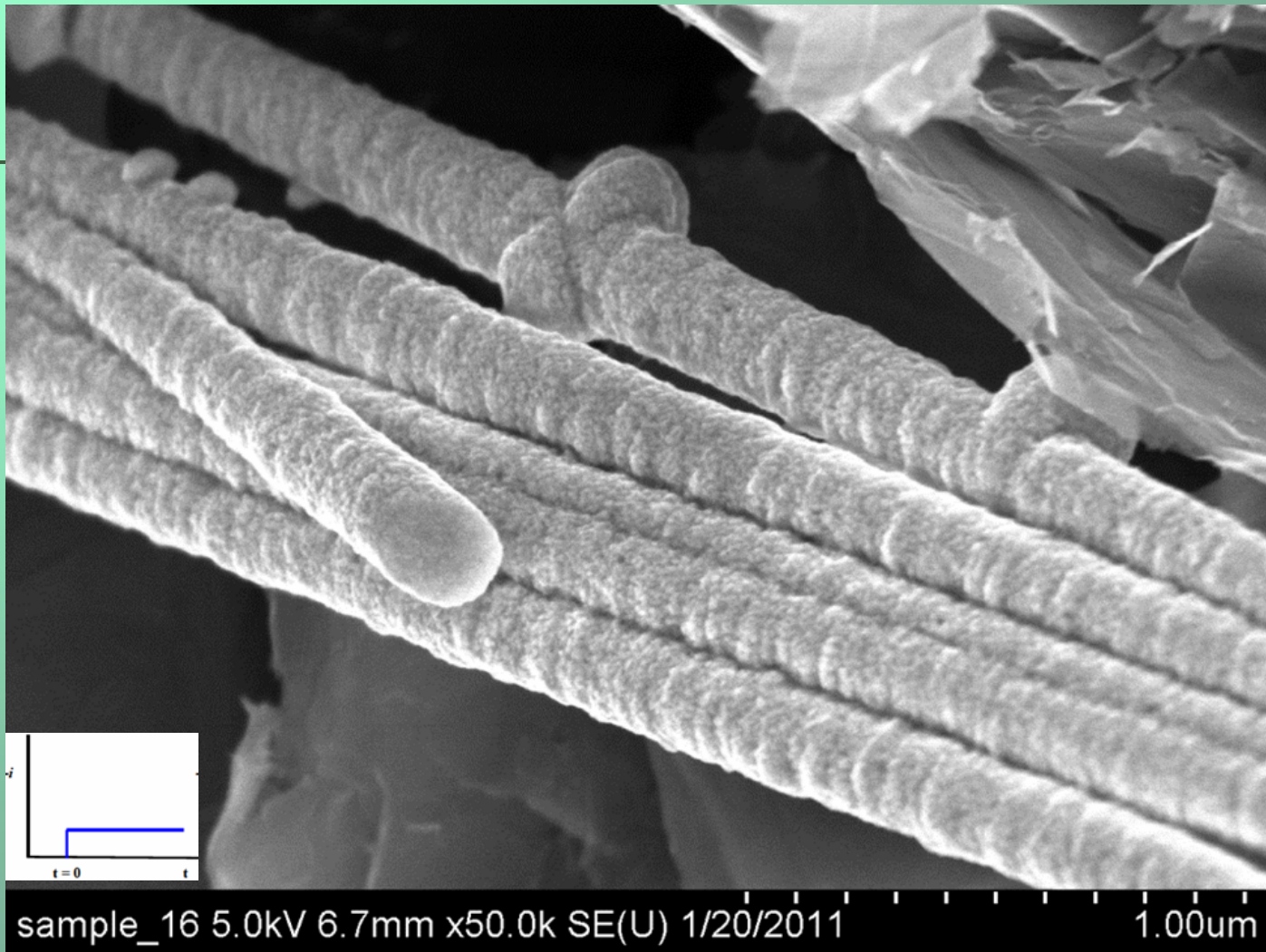

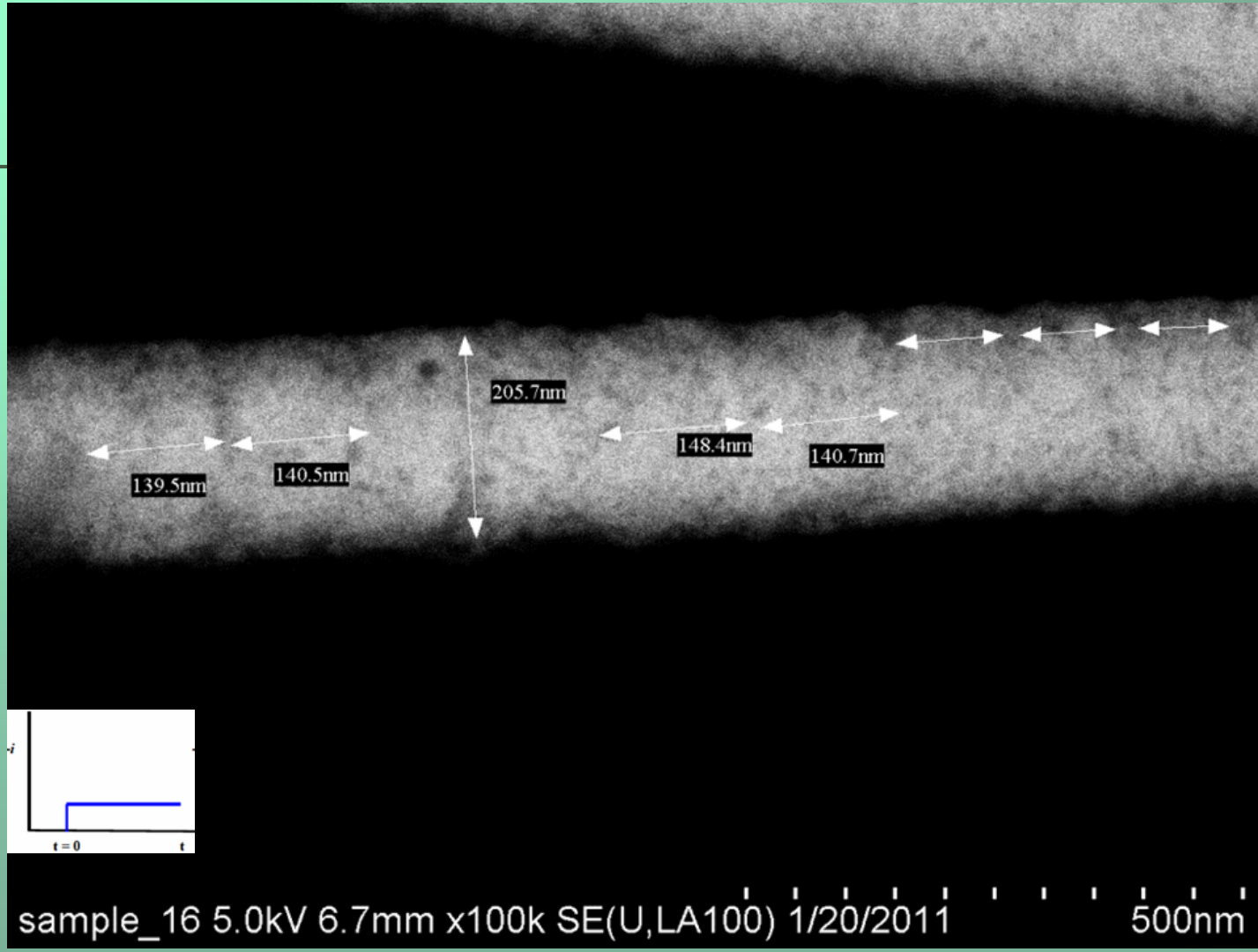
December 2 2010.003a.tif
 NiW nanowire
 Sample 16
 Print Mag: 21700x @ 7.0 in

500 nm
 HV=80.0kV
 Direct Mag: 4000x
 NU EM Facility

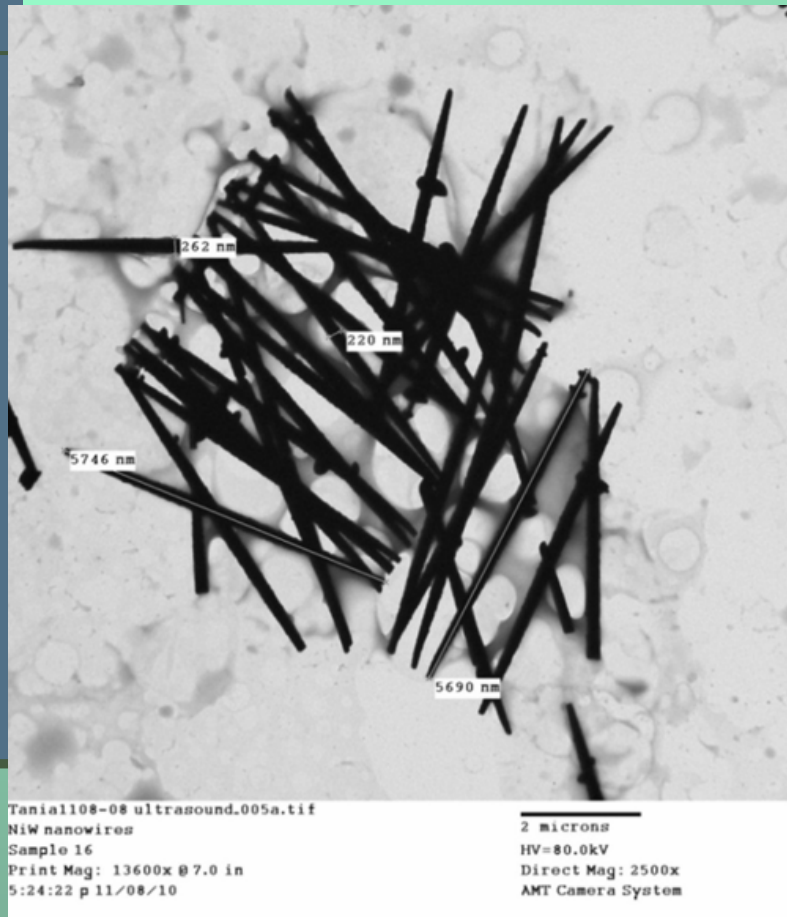

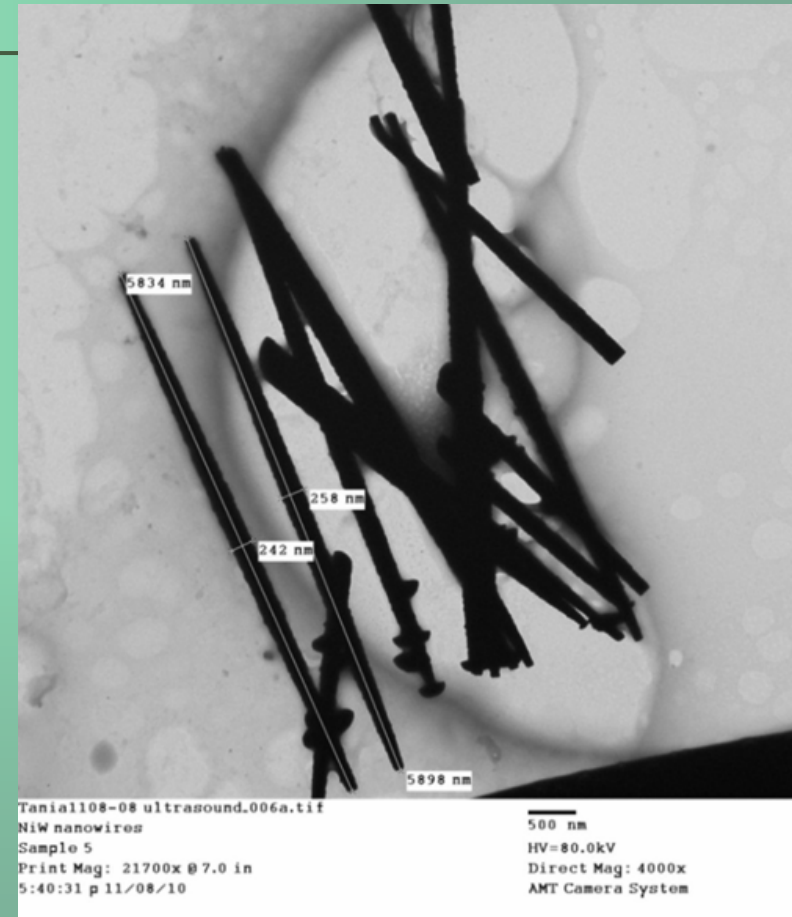

Нанонпроволоки после обработки ультразвуком

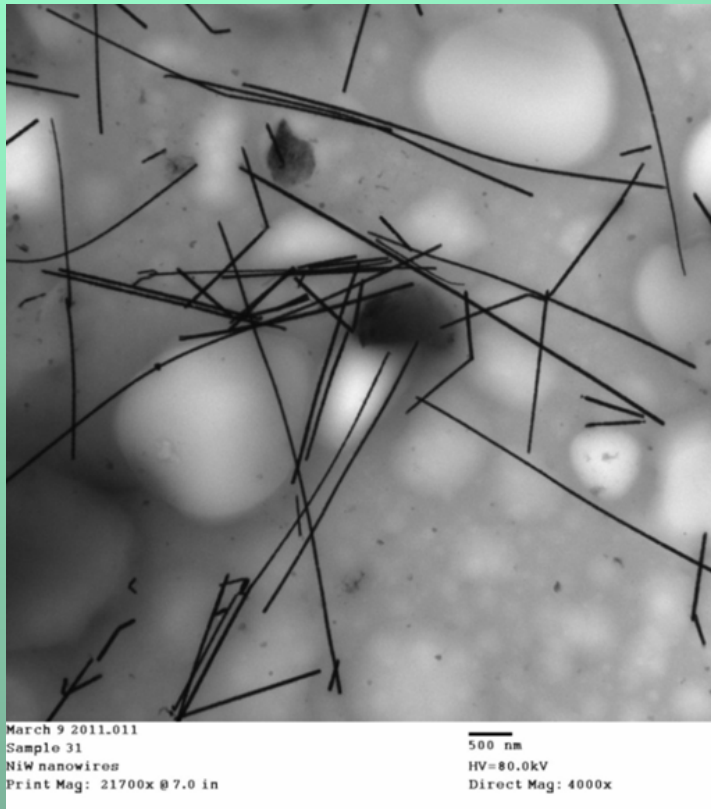

Осажденные на постоянном токе

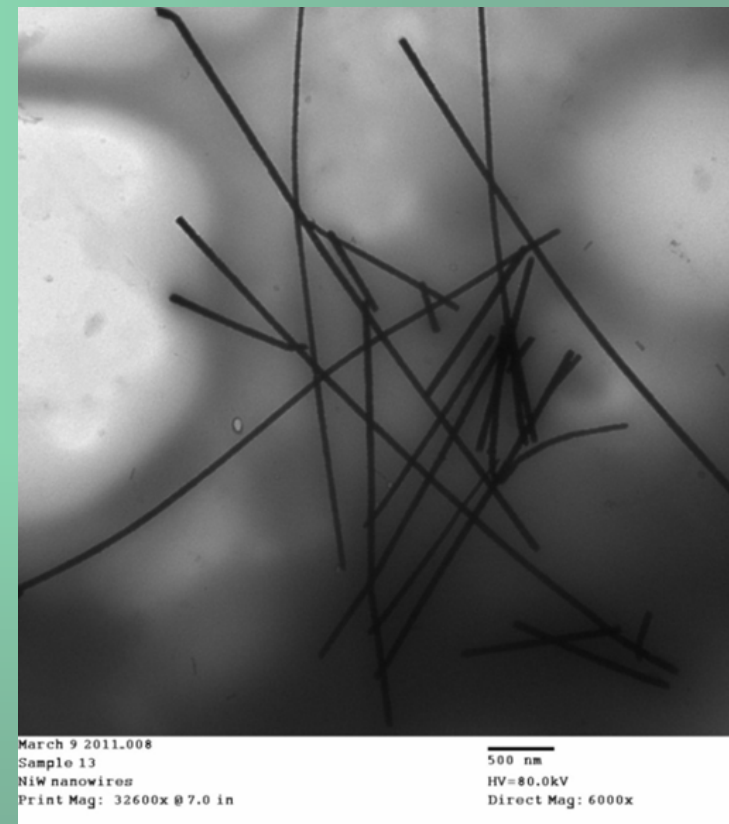

Осажденные импульсным током

Нанонпроволоки после обработки ультразвуком

Осажденные на постоянном токе

Осажденные импульсным током

Дякуємо за увагу

Thank you for attention